POHJATUULI

Se tappio vielä ei murra:
meni liian heikot haavehes.
Sitä ei ole oikeus surra,
sen kautta sa saavutit vapautes.

Sen kautta sa löysit vasta
oman sielusi, voimasi tunnet nyt.
Taas taivalta alkamasta
sua estä ei tappiot kestetyt.

J. Siljo

13—14 1934

HEINÄKUU

POHJATUULI
Kirjallis-taiteellinen aikakauslehti

Toimisto:
Helsinki . Rehbinderintie 5—7 B . Puh. 34 395

Lehti ilmestyy joka kuukauden 15 ja viimeinen päivä.
Tilaushinnat 1/1 vk. 48:—, 1/2 28:—, 1/4 15:—, ulkomaille 75:—.
Irtonumerot 4:—. Ilmoitushinnat 1/1 sivu 1000:—, 1/2 550:—, 1/4 350:—, 1/8 200:—.

Taloudenhoitaja tavattavissa tiistaisin ja lauantaisin klo 17—20. Puh. 34 395. Rehbinderintie 5—7. B

25. 7. 1934

SISÄLTÖ:

POHJATUULI

Kirjallis-taiteellinen aikakauslehti

Ilmestyy kuukauden 15 ja viimeinen päivä

POLITIKKA JA KULTTUURI.

Yhtä vähän kuin mikään muukaan inhimillisen elämän puoli, eivät myöskään politiikka ja kulttuuri ole erillisiä ilmiöitä, joita sellaisina täysin itsenäisinä ja erillisinä voitaisiin arvioida ja määritellä, vaan nekin ovat kiinteästi sidotut suuriin, koko elämää pohjimmaisina läpäiseviin prinsiippeihin, joiden selventämiseen ja ymmärtämiseen pyrkimisen täytyy aina olla ajattelutoiminnan päämääränä. Sillä samalla, kuin ihminen oppii näitä suuria elämänprinsiippejä ymmärtämään, kykenee hän siten avartuneen tajuntansa avulla myöskin paremmin arvioimaan kaikkien niiden ilmiöiden todellista laatua, jotka yhdessä muodostavat inhimillisen elämän sen tuhansine erilaisine vivahteineen.

Viimeksi kuluneelle poliittisen elämän kaudelle on ollut oleellista jakautuminen ryhmäkuntiin, jotka kaikki saman kansakunnan keskuudessa ovat kiihkeästi taistelleet määrättyjen etunäkökohtien johdosta toisiaan vastaan. Nimenomaan kuitenkin on huomattava, että usemmiten jakautumisen tähän puolueryhmitykseen on ratkaissut johtajain taholta itsekkyys, tai, mikä tavallisesti on ollut asianlaitana äänestäjäin taholla, tietämättömyys.

Kuitenkin on aikakaudessamme havaittavissa selvät merkit, jotka viittaavat siihen, että itsekäs puolueaikakausi on aikansa ja kaikki kehitysmahdollisuutensa loppuun eläneenä häipymässä pois tapahtuvan kehityksen piiristä antaakseen tietä uusille, nykyisen kehitysvaiheen vaatimuksia paremmin vastaaville poliittisille muodoille.

Ensisijassa on meidän kansamme keskuudessa kasvava kansallinen sekä poliittinenettä kulttuuritietoisuus herättänyt tietoisuuden yhteenkuuluvaisuudesta, yhteisistä velvollisuuksista ja yhteisistä tehtävistä. Yhä laajemmalle leviää tietoisuus siitä, että jokaisen yksilön on pyrittävä kaikin voiminsa todella rakentavassa toiminnassa sekä yksilönä että yhteisen kansakunnan jäsenenä ilmentämään korkeampia ja täydellisempiä elämän tasoja. Tässä suhteessa on kullakin kansakunnan jäsenellä eetillinen, väistämätön velvollisuus isänmaataan kohtaan. Ja niiden yksilöiden, jotka todella tietävät tämän tajuten, että suurin isänmaanrakkaus on työskentely sen hyväksi, velvollisuus on tätä tietoisuutta avartaa niissä, jotka vailla mainittua oikeata isänmaanrakkautta jatkuvasti ovat suunnanneet elämänmahdollisuutensa täysin itsekkäitten, heidän mielestään edullisten päämäärien toteuttamiseen.

Ennenkaikkea olemme siis halunneet korostaa sitä, että eetillisyys toteutuneena, merkitsee kussakin ihmisessä sekä yksilönä että

(Jatkuu siv. 221.)

Vastaava toimittaja: Yrjö Koivukari. Puh. 34 395. Toimitussihteeri: Eino Mikkola. Puh. 38 220.

Toimitus ja konttori: Rehbinderintie 5—7. B. Puh. 34 395
Avoinna k:lo 11—13.

UUSIA TAIDEVIRTAUKSIA.

Kirjoittanut Pietro Tronchi.

Pohjatuulella on tilaisuus julkaista jo pitemmän aikaa Helsingissä oleskelleen milanolaisen Orpheus-nimisen aikakauskirjan toimittajan valaiseva kirjoitus taidevirtauksista Mussolinin Italiassa.

Meidän päivinämme käyvät Italiassa lukuisat esteettiset ja artistiset pyrkimykset keskenään hedelmällistä kilpailua. Erikoista huomiota ansaitsee futuristisen liikkeen ja »19-sataluvun ryhmän» välinen kilpailu, sekä kilpailu niiden ryhmien kesken, jotka ovat kokoontuneet aikakauslehtien »Orpheus» ja »Quadrante» ympärille.

Johtamani »Orpheus»-ryhmä tutkii niitä erilaisia ongelmia, jotka kuuluvat yhteiskunnalliseen taiteeseen, valtioelämään ja autobiografisiin kysymyksiin. Toiset ryhmät taas tavoittelevat puhdasta, yleispätevää taidetta, t.s. taidetta taiteen takia. Niin mielenkiintoisia kuin kaikki nämä pyrkimykset ovatkin, syrjäytän ne tässä ja siirryn sen sijaan puhumaan futurismista sekä sen nerokkaasta luojasta F. T. Marinettista, Italian Kuninkaallisen Akatemian jäsenestä.

Erehtymättä voi sanoa, että Marinetti on uuden Italian suosituimpia miehiä sekä maan suurimpia ja tunnetuimpia persoonallisuuksia.

Hän se julisti, että Italian tulee, jos sen mieli pitää itseään suurena kansana, siirtyä omintakeisesti luovaan toimintaan. Saavuttaakseen yleispätevää arvonantoa täytyy italialaisten taiteilijain luopua jäljittelemästä muita, lakata innoittumasta vanhentuneiden aatteiden johdosta ja vapautua perintätapojen musertavasta ylivallasta luodakseen taiteen, joka aidolla tavalla ilmaisisi heidän sielunelämäänsä, kuvastaisi aikaamme ja olisi tulevien päämäärien loistavana enteenä. Sanalla sanoen: taiteen, joka olisi aktuellia ja futuristista, sidottua nykyhetkeen ja samalla kertaa profeetallista sekä täynnä kansallistunnetta, aitoa italialaista neroa ja alkuperäisyyttä.

Marinetti alkoi taiteellisen julistuksensa 25 vuotta sitten, v. 1909. Hän matkusteli Italian ja koko maailman ristiin rastiin, auliisti siroitellen ympärilleen uutta kylvöään ja julistaen lämpimällä, intohimoisella äänellään valtiollista, moraalista, sivistyksellistä ja taiteellista vallankumousta. Kaikkialla kuultiin futurismin taistelutorvien ääntä ja sen tuimaa asekalsketta.

Sadoissa kirjallisissa riidoissa sai futurismi syrjäytetyksi kuutamoromantiikan ja surmatuksi »jälkidannunziolaisen» kirjallisuuden eroottis-tunteellisen lohikäärmeen. Se karkoitti kirjansepustelijat ja pikku runoilijat, jotka vielä laittelivat kokoon tyhjiä romaaneja sumuisille aivoille, soinnuttelivat typeriä ja latteita riimejä tai juoksuttelivat ihmeen ihania rytmikkäitä säkeitä, joista puuttui runollinen sisällys, mutta jotka sen sijaan olivat kukkuroillaan tylsää retoriikkaa.

Koko tämän ihmeteltävän älyllisen ja taiteellisen toiminnan etunenässä oli Marinetti, futurismin johtaja ja julistaja. Hän on aiheuttanut oikean henkisen vallankumouksen ei ainoastaan Italiassa, vaan myös ulkomailla, missä hänellä on lukemattomia kannattajia ja missä on syntynyt liikkeitä, jotka ovat saaneet innoituksensa futurismista tai suorastaan lähteneet siitä, esim. Saksassa, Venäjällä, Puolassa, Kreikassa, Ranskassa j.n.e. Marinetti on niinmuodoin suuri italialainen persoonallisuus, joka kansan ylimmän johtajan Benito Mussolinin sekä D'Annunzion, Marconin, Mascagnin, Romagnolin ja muutamien muiden kera hallitsee Italian Olympossa neron, isänmaanrakkauden ja runon edustajana.

Uusi kevät siis alkaa puhjeta kukkaan tuhatvuotisessa Italiassa, uusi kevät, joka on tuottava runsaita hedelmiä. Heimomme ei ole vanhentunut, vaan se on yhä täynnä elinvoimaa, sillä se on saanut ikuisen uudistumisen lahjan.

Futurismi syntyi v. 1909 siksi, että oli välttämätöntä antaa ajallemme oma musiikki, oma maalaustaide, oma veisto- ja rakennustaide y.m. Se syntyi aikana, jolloin ei kukaan maailmassa ajatellut etsiä uusia aiheita taiteelle, samalla kertaa kuin ranskalainen kubismi, joka silloin oli vain impressionismiin kohdistuvaa reaktiota, vailla ohjelmaa.

Kaikki ne arvot, jotka nykyjään ovat tunnuksellisia kansainväliselle taiteelle, ovat futurismin keksintöä. Sittenkuin 50 Euroopan kaupungissa oli pantu toimeen huomiotaherättäviä näyttelyitä, ryhtyivät monien maiden uranuurtajajoukot toteuttamaan futurismin aatteita, muotoperiaatteita ja intuitioita.

Futurismi syntyi koneellisen sivistyksen ilmauksena, sivistyksen, joka oli kietonut maailman uusiin lakeihin ja uusiin tapoihin. Futurismin teoriat ovat vain yhteenvetoa ja loogillista tulosta voimavirtauk-

sista, joiden toisia ilmaisumuotoja ovat dogmatismi ja sisällysoppi.

Futurismi lähtee ulkonaisista olosuhteista ja tahtoo absoluuttisesti ohjata sekä tarkoin säännöstellä inspiratiota katsoen, että taiteen tulee uskollisesti kuvastaa nykyajan elämää. Sillä taiteilijan tehtävänä on elävästi ilmaisemalla omaa aikaansa ilmaista samalla kertaa omaa minäänsä.

Futuristinen estetiikka etsii ravintonsa ihmiskunnan kauneimmista ja monimutkaisimmista aikaansaannoksista. Vanha estetiikka sen sijaan sai ravintonsa tarinoista, jumalaistaruista ja kertomuksista, jotka olivat sokaistujen ja keskinkertaisten yhteiskuntien keskinkertaisia tuotteita.

Me futuristit pakotamme koneen irtautumaan käytännöllisestä tehtävästään, kohoamaan taiteen herkistyttävälle ja pyyteettömälle tasolle ja muuttumaan innoituksen syväksi ja hedelmälliseksi lähteeksi.

Taiteilijan, joka ei tahdo hukkua epäselvyyteen ja jäljittelyyn tulee luottaa ainoastaan omaan elämäänsä ja omaan ympäristöönsä.

Lukuisissa julistuksissa on futurismi kaikella selvyydellä määritellyt vaatimuksensa, joista tärkeimpiä ovat seuraavat:

1) Ei tule esittää koneen ulkonaista muotoa, vaan sen sielua, ja sitä varten on käytettävä kaikkia ilmaisukeinoja, myöskin koneellisia.

2) Näiden ilmaisukeinojen ja koneellisten ainesten tulee järjestyä omien runoussääntöjensä alaisiksi, eikä alistua opittuihin tieteellisiin lakeihin.

3) Koneen olemuksella on ymmärrettävä sen voimaa, sen rytmiä ja niitä monenlaisia analogioita, joita Kone herättää.

4) Kun Kone käsitetään tällä tavoin, niin se tulee plastillisten taiteiden innoituslähteeksi.

Uuden mekaanisen taiteen eri tyylimuotojen tulee lähteä koneesta, joka on yhtymäkohtana sille sielulliselle käsitykselle ja sille muotoihanteelle, jota taiteilija koettaa saavuttaa.

Kone se meidän päivinämme antaa rytmin suurelle kollektiivisielulle ja luoville yksilöille. Kone säestää neron laulua. Kone on uusi jumaluus, joka valaisee, hallitsee ja jakelee pontevia lahjojaan ja rangaistuksiaan meidän futuristisena, uuden suurelle uskonnolle pyhitettynä aikanamme.

Tässä ei ole tilaa ruveta käsittelemään futurismin kaikkia luomuksia kirjallisuuden ja taiteen alalla. Sen sijaan puhumme hieman viimeisestä saavutuksestamme, ilmamaalauksen uudesta henkistyttävästä taiteesta.

Lentokoneesta katseltujen maisemien lakkaamaton vaihtelu on jotakin uutta; sillä ja tavanomaisen todellisuuden maallisilla näköaloilla ei ole mitään yhteistä. Tuolla uudella todellisuudella ei ole ainoatakaan kiinteää kohtaa, ja se on itsessään ikuisesti muuttuvaa. Maalaaja voi havaita ja kuvata sitä vain siirtymällä itse sen nopeuteen. Mutta voidakseen maalata tätä uutta todellisuutta korkeudesta täytyy syvästi halveksia yksityiskohtia ja välttämättä omata kyky yhdistellä ja muovailla uudestaan kaikkea. Lentävälle maalarille esiintyvät kaikki maiseman osat

a) latistettuina,
b) keinotekoisina,
c) tilapäisinä,
d) vast'ikään taivaasta pudonneina.

Maalaajan silmissä muuttuu maisema tiheämmäksi, laajemmaksi, upeammaksi ja suurenmoisemmaksi. Jokaisen ilmataulun määrää yht'aikaa kaksi erilaista liikettä: lentokoneen kulku ja maalarin kädenliikkeet, kun hän siirtelee kynäänsä, sivellintään ja levittäjäänsä. Taulun tai plastillisen yhtymän täytyy omaksua useita keskipisteitä, olla monikeskeinen. Tällä tavoin tullaan pian uuteen, henkistettyyn ja ylimaalliseen plastilliseen taiteeseen.

Me futuristit katsomme, että ilmaperspektiivin, siis ilmamaalauksen johtoaatteena on lakkaamaton, vähitellen tapahtuva muotojen ja värien vaihtelu, jotka muodot ja värit hyvin venyvien siirtymäkohtien rajoissa tehostavat ja poistavat toisiaan, näin aiheuttaen yhä uusia muoto- ja värivivahduksia. Olkoot lentosuunta, lentotapa ja olosuhteet millaisia hyvänsä, muodostavat maisemapalaset jatkuvan yhtymän. Tästä seuraa merkillinen ja ehdoton välttämättömyys asettaa värit ja muodot kerroksittain päällekkäin, jolla tavoin maisemakatkelmien välillä kuitenkin säilyy täydellinen ja ihmeellinen sopusointu. Tämän sopusoinnun aiheuttaa lentämisen jatkuvaisuus.

Nämä ovat ilmamaalauksen vallitsevat ominaisuudet. Kun tämä maalaustapa jättää mielikuvitukselle täydellisen vapauden ja herättää voimakkaan pyrkimyksen sisällyttää dynaaminen moninaisuus erottamattomaksi kokonaisuudeksi, niin se voi kuvata lennon valtavaa, näkyväistä seikkailua. Se aika ei ole kaukana, jolloin futuristiset ilmamaalaajat luovat sen »ilmaveistotaiteenkin», josta suuri futuristi Boccioni uneksi, t.s. sopusointuisen ja sisällysrikkaan yhtymän, jonka muodostavat pitkät, erivärised sähkövalokimput sekä värilliset savupilvet, jommoisia auringonnousu ja -lasku maalaavat siveltimellään.

Voimme ylpeinä väittää, että ilmamaalaus aloittaa uuden taidehistoriallisen aikakauden, ja ettei ilmamaalauksen ulkopuolella voida luoda merkittäviä maisemakuvia. Ilmamaalaus ei pyri ainoastaan tarjoamaan fyysillisiä vaikutelmia ja korkeusperspek-

(Jatkuu siv. 233.)

F. M. DOSTOJEVSKI.

Muutamia piirteitä hänen laadustaan.

(Jatkoa)

Kirjoittanut *Erkki Rantalainen.*

Suuri kirjailija on ennenkaikkea vaikutukseltaan suuri kasvattaja. Jos hänen mittansa ylittävät kansalliset rajat ja sulkevat piiriinsä koko sen kulttuurin, jonka hengestä hän on imenyt ravintoa, on hän yksi koko oman kulttuurinsa suurista persoonallisuuksista. Häntä voidaan nimittää universaaliksi, yleisinhimillisen itseensä koonneeksi neroksi. Mutta suurena kirjailijana en voisi ymmärtää pidettävän ketään, joka ei todellakin *kasvattajana olisi viitoittanut näköaloja ihmisen korkeampiin ideaaleihin.* Suuri kirjailija, samoinkuin yleensäkin ihmiskunnalle arvokas persoonallisuus, on elämänsä sisällöksi löytänyt horjumattoman uskon johonkin sellaiseen, mikä kohottaa ihmistä jalommaksi ja lähemmäksi hyvää. Pikku kirjailija voi olla vailla mitään omakseen löytämäänsä elämänkäsitystä, vieläpä vailla — siltä ainakin monasti näyttää — henkilökohtaista pyrkimystäkin saavuttamaan jotain arvokasta ja elämänsisältöä lukijoilleen antavaa. Hän voi kirjoittaa pelkkänä tekniikan taitavana reaalisen elämän jäljentäjänäkin ja tulla ylpeäksi, että osaa sen panna paperille, jonka miltei kuka tahansa pystyy näkemään. Eipä hän edes ymmärrä mitään enempiä vaatimuksia lankeavan kirjailijalle. Mutta suuri kirjailija, sellainen kuin Dostojevskikin on, ymmärtää ensimäisen vaatimuksen kysyvän kirjailijapersoonallisuuden omaa siveellistä olemusta ja hänen uskoaan korkeampaan ihmiseen ja hyvyyteen hänen maailmanlakinaan. Dostojevski ei vihaakaan mitään enemmän ja yli-inhimillisemmällä intohimon voimalla kuin velttoa, hävittävää, ihmisen ihanteita alas repivää itsekkyyttä, joka ei pyydä muuta kuin, kaiken jalomman polkemisellakin, vain omaa nykyhetkeen sidottua etuaan. Vai eikö »Idiootti»-teoksen ruhtinas Myskin-hahmo tahdo kuvata juuri hyvyyden sisäistä voittoa kaikesta alhaisuudesta? Tai »Karamasovveljesten» »Ukko Zosima» tai Aljosa? Ja »Rikos ja rangaistus»-kirjan Sonja? Tai toisaalta koko »Riivaajat»-teos? Eikö tämä mitä avoimimmin ja vaikuttavimmin ole kuvaus ihmisistä, jotka vain hävittävät? Eikö sen riveiltä huuda vastaamme mielettömien joukon arvoja elämässään tuntematon kuumeinen onttous? Onkinhan sanottu Dostojevskin tässä romaanissa kuvanneen sitä poliittista ryhmää, jonka jäsenenä ollen hän nuorukaisena sai lähteä Siperian vankiloihin. Itse on hän tuon aikuista sieluntilaansa kuvannutkin elämänsä helvetillisimmäksi, alituiseksi, vain tyhjyyteen katsovaksi epätoivoksi itsemurha-ajatusten vainoamana. Sitten tuli hänet ihmisen korkeampaa, meissä syvemmällä arkielämää piilevää olemusta etsimään ja näkemään herättänyt 4 vuoden vankeusaika ja 4 vuoden pakkosotaväki. Se oli h ä n e n silmäinsä avaaja ja h ä n e n uskonsa kohottaja. Sellainen ominaisuushan on usein syvällä inhimillisellä kärsimyksellä. Sentähden onkin Dostojevski nähnyt kärsimyksen ihmiselämän oleellisimpana ohjaajana ja nähnyt sen kristityn tavoin, ei paholaisen tuomana, vaan Jumalan rakkauden lähettämänä. Ei ainoakaan Dostojevskin lukemattomista romaanien hahmoista voi läpäistä elämäänsä voittavana sankarina, kärsimyksen maahan polkevana. Kaikkia heitä se hallitsee, mutta ei milloinkaan yksin, aina välähtää sen takaa ihmissielussa syvällä läsnäolevan hyvyyden siemen, joka pyrkii kokoamaan ihmisen tekoja hallitsevaksi määrääjäksi. Mutta elämä on alituista taistelua hyvän hallitsemaan pyrkimystä vastaan, se on alituista pahan voittoa hyvästä — kuitenkin niin, ettei hyvää milloinkaan voi ihmissielussa täysin musertaa. Hyvän näkee Dostojevski aina ihmisen sisimmässä salaisena läsnä, hyvän, jonka näkemiseen ja ymmärtämiseen hän on tahtonut vuosisadat säilyvää lukijakuntaansa kasvattaa. Siinä hänen persoonallisuutensa kirjailijatoiminnalleen näkemä ideaali.

Maailmankirjallisuudessa on tuskin toista niin ihmisen psykologian ja tekojen elämän lävitsenähnyttä kirjailijaa kuin Dostojevski. Tuskin myöskään toista, joka avoimemmin ja alastomammin olisi kuvannut ihmisen koko elämää kuin hän. Mutta hän ei ole pysähtynyt tähän mitättömällekin, mutta kuitenkin siihen kyllin älykkäälle ihmiselle mahdolliseen pelkkään havaitsemiseen. Hänellä on uskonsa korkeampaan ja aina läsnäoleva taistelunsa tämän puolesta omassa olemuksessaan. Tätähän käsitteli viime »Pohjatuulessa» ollut kirjoituksemme alkuosa. Tuo sisäinen kamppailu se oli hänen luomisvoimansa. Se se hänet johti yhä syvemmälle elämänkatsomustaan hahmoittelemaan.

Mutta jos etsimme kouriintuntuvammin niitä edellytyksiä, joilla Dostojevskin elämäntyö on ollut mahdollinen, ovat ne löydettävissä ennenmuuta siitä valtavasta kokemusaineistosta, mikä hänellä on elämästä ollut. Paitsi sitä, että hän universaalin neroutensa mitoissa voi yleensä sulkea itseensä — voimme sanoa — miltei kaiken inhimillisen, oli hänellä myös suunnaton kyky elää mukana kanssaihmistensä vaiheita ja psyykillisiä tapahtumia. Tämän kyvyn ylitsevuotavuuden teki hänelle mahdolliseksi hänen rakkautensa juuri näkemäänsä ihmiseen ideaan. Ja tähän rakkauteen yhdistyi, tai pikemminkin, se syntyi syvästä ja hänet kokonaan läpäisevästä uskosta Jumalaan Hyvän Jumalana. Tiedämmekinhän hänen elämänkerroistaan hänen olleen hyvin uskovaisen ihmisen. Tiedämme myös, kuinka tavattomat määrät oli ihmisiä silloin Venäjän maassa, jotka kävivät häneltä persoonallisesti neuvoa kysymässä mitä erilaisimmissa asioissa ja kuinka moninaisiin elämänkohtaloihin hän täten tutustui koko kansansa uskottuna. Se oli hänen psykologista aineistoaan. Mutta hänen romaaninsa sisältävät sittenkin syvimmältään vain kertomusta hänen oman sielunsa jättiläiskamppailusta korkeamman ihmisyyden saavuttamiseksi nöyrässä uskossa yksin Hyvään Jumalaan. Vähemmän häntä itseään löydämme tässä merkityksessä vain hänen kirjailijatoimintansa alkutaipaleelta. Vieläpä on niin hänen kuuluisassa vankilasta kirjoittamassaan teoksessa »Muistelmia kuolleesta talosta». Samoin »Rikos ja Rangaistuksessakin». Mutta vasta kuolinvuoteellaanhan hän olikin päättänyt kehityksensä, kuten ainakin elämänsä kanssaihmisilleen kaikiksi ajoiksi lahjoittanut viisas. —

D. on yksi ihmiskunnan suurista kasvattajista. Hän voi nâyttää lukijoilleen ideaalit, mitä kannattaa tavoitella. Mutta ennen muuta on hän suuri näkijä, jonka edessä on avoinna tätä syvempi ja kirkkaampi maailma. Sieltä kohoavat esiin monet niistä oudon läpitunkevista valaistuksista, mitkä usein ympäröivät hänen äärimmilleen johdettuja romaanihahmojaan. Niihin on astunut jotain siitä Iankaikkisuuden korkeudesta ja ehdottomuudesta, mikä ympäröi jokaisen tuokion D. oman sielun kamppailusta. Siksi on hän voinut luoda romaaneihinsa, mitä vain harva sitä ilmaisutapaa käyttäneistä on voinut: korkeampien ideaalien tien ihmisyydelle. — Mutta en luule voitavan D. selostaa hänet selostuksella saavuttaen, luulen hänestä voitavan vain sanoa: lukekaa häntä, lukekaa Dostojevskiä, löydätte häneltä kyllin, löydätte avoinna Jumalaa etsivän hengen rikkauksien maailman! Lukekaa Dostojevskiä, opitte rakastamaan ihmistä — ja katselette häntä niinkuin hänen oma kansansa hänen eläessään! Hän itsehän oppi ihmisestä kaiken, mitä ihminen opettaa voi — ja loput, Hyvyyden Jumalalta, johon hän syvimmin uskoi. — Dostojevskin kuolematon hahmohan puhuukin, samoinkuin toinen Venäjän maaperällä syntyneistä jättiläisistä, taiteilijanero Tolstoi, tänä päivänä enemmän muulle maailmalle kuin oman kansansa »punaiselle» jälkeläiselle. Suurina ovat nämä kaksi merkillistä henkeä löytäneet kuolemansa jälkeen, ja jo eläessäänkin, tiensä kaikkien niiden keskuuteen, jotka ymmärtävät ilmisen korkeinta. Sellaisia ovat kasvattajat, ja sellaisia tulisi heidän aina olla. He puhuvat kaikille kansoille ja kaikille aikakausille, he elävät lävitse oman aikansa ja elävät sen edellä. He elävät läpi vuosisatojen historian, antaakseen kaiken ihmiskunnalle, että se kerran kohoaisi suurempaa ihmisyyttä ymmärtämään, kohoaisi lähemmäksi olevaisen iäistä päämäärää Jumalan Hyvyyttä. Tuolla tiellähän pitäisi jokaisen kulkea, sillä korkeampi hyvyys piilee mahdollisena jokaisessa ihmisessä itsessään, niin opetti Dostojevskikin, ja niin ovat opettaneet — kenties kaikki viisaat. Mutta se toteutuu vain ikuisuuden vallitessa tuokioidemme kulkua, vain uskossa Jumalaan, joka on luonut katoavaisen pahan ja katoamattoman hyvän kaiken lopulliseksi tarkoitukseksi.

(Jatkoa siv. 217.)

kansakunnan jäsenenä suuriairvoisimman kehitysmahdollisuuden täyttymistä. Se merkitsee itsekkyyden häviämistä, repivien voimien häviötä. Ja politiikassa samoinkuin kulttuurielämän alalla voivat ainoastaan tällä tiellä päästä puhtaina toteutumaan kullakin kansalla olevat kehitysmahdollisuudet, joiden mahdollisimman korkea ilmennys juuri on kansakunnan ja sen jäsenten korkein velvollisuus ja oikeus. Mutta kaikkein suurimman vastuun ottavat päälleen ne, jotka tietäen esittämämme seikan velvoituksen jäävät välinpitämättöminä ja velttoina jatkuvasti työskentelemään omien pelkästään itsekkäitten ja sellaisina jyrkästi tuomittavien pyyteittensä hyväksi.

TUNTURI.

Sompion Lapissa juoksi kerran Jäämeren tuulen kivenkovaksi pieksämän tunturin lakea jänis. Jänis oli valkoisempi polkemaansa lumenkuorta. Mutta jäniksen silmä on tumma. Ja kotkan terävä.

Kotka pysyi häviävän hetken paikallaan avaruuden sinessä — ympärillä tunturinhuipuista rosoinen taivaanranta — kokosi siipensä ja iski. Jänis ja hanki punertuivat. —

Tunturin laelle ilmestyi toinen musta pilkku, lappalainen. Kotkan silmä on terävä, siipi nopea, avaruus laaja ja rosoinen taivaanranta. Lappalainen rakenteli poronsuonesta ansan tunturin punaiseen pilkkuun. Ja savuna suksellaan alas hämärtävään puurajaan katosi.

Kova oli kotkan kuolinkamppailu poronsuonisessa ansassa.

K. M. Wallenius.

Sonetti.

Sonetin, armas, sulle ojennan
kuin vuokon poika lemmitylleen antaa.
Sun vuokses, rakas, toivon kulta-santaa
on täynnä tuntilasi maailman.

Mä tunnen onnen päätä-huimaavan,
kuin lähestyisin Atlantiksen rantaa.
Nää rytmit Petrarçan kuin siivet kantaa
meit' yli meren iät-huokaavan.

En viihdy yksin yhtä siunaamata,
ja ilman lemmettären kuiskintata
mä riudun öitten julmaan kaipuuseen.

Vaikk' äsken sainkin sata suudelmata,
mun jälleen täytyy ryöstää niitä sata
ja sitten sata, sata, sata uudelleen.

Einari Vuorela.

Verkko.

En taikaverkosta mä päästä voi,
se kaikkialla vastass' on kuin aita.
Se himmeämpi on kuin metsän laita
mut välkkyvämpi kuin on aamun koi.

Sen untenverkon nainen kutoi, loi
ja puusta puuhun pitkin erämaita
sen asetti; nyt joka polku kaita
sen luokse minut johdatella voi.

Kun yö on mailla, tähdet kiilu, palaa,
hän, untenkalastaja, valvoo salaa
ja liikkuu pyydystänsä kokien.

Kuu hopeista loistettansa valaa
ja verkonsilmät maanittelee kalaa
kuin virvaleikit yössä leimuten.

Einari Vuorela.

OLENKO VELJENI VARTIJA?

Sairastin ihmisväsymystä. Siksi olin valinnut loma-ajakseni mahdollisimman syrjäisen seudun saadakseni olla rauhassa ihmisiltä ja päästäkseni lähelle luonnon virvoittavaa vaikutusta. Sielullinen olemukseni on merkillisessä yhteydessä luontoon. Aamulla kun herään ja katsahdan ulos, virityn minä tuon ulkoa, varmaan ilmasta, pilvistä ja maasta tulevan hengen vaikutuksen määräämään värähtelytilaan. Mahdollista, että vaikuttamassa ovat myös eilisen päivän ja yleensä menneiden päivien kokemukset, ehkä yön unien laatu. Näistä asioista on vaikeaa saada selvää. Tuntuu siltä, että on vain kehityksen loputon jatkuvaisuus, koko luonnon kaikkeus on lopullisesti yhtä, keinuen ja virraten samassa aaltoilussa. En pääse ajatuksesta, että luonto muovaa minua, pyrkien lakkaamatta kehittämään kaltaisekseen.

Huomaan tämän luontoon kuuluvaisuuteni tuhansissa eri värähtelyissä. Olin ihmetellyt ja tutkinut samaa myös tänä loma-aikanani. — Jos elän yksikseni, muutun hidastahtiseksi ja harvapuheiseksi, minuun alkaa imeytyä liikkumatonta juhlallisuutta ja vakavuutta, jonka kantaminen käy toisinaan uuvuttavaksi. Siksi en kestä kovin pitkää aikaa yksinäisyyttä, kun jo alan kaivata ihmisiä.

Näin oli käynyt myös tänä loma-aikanani. Olin jo ennättänyt ajatella, että saanpa kerrankin levätä kyllikseni, täyttää yksinäisyyden lahjoittamalla voimalla sisimpäni. — Tietämättäni olin alkanut odotella, että kohtaisin jonkunkaan mielenkiintoisen ihmisen tai mielenkiintoisen kohtalon. Olen tullut huomaamaan, että ihmiset — kyllin pitkissä linjoissa ottaen — ovat kaikki niin samankaltaisia. Vaikka toiselta puolen vihaankin tuota ihmisen alkuperäistä eläinten sukuun yhdistävää vaistojen voimaa, joka vielä aikakautemme ihmistä hallitsee, on kuitenkin myös niin, että minua toisinaan kyllästyttää vivahteiden erittely ja ikäänkuin niiden nautiskelua janoava takaa-ajo. Tiedän, että j o k a i n e n ihmisyksilö muuttuu mielenkiintoiseksi, j o s jaksan tuhlata lämpöäni, jaksan vaivautua sytyttämään. Mutta olen muuttunut laiskaksi — jaksan enää vain harvoin. Etsin itse sytyttäjiä.

Tässä odotuksen mielentilassa eläessäni kohtasin minä Matti Nevan, vanhan koulutoverini. — Merkillistä, miten paljon tulee yhteenkuuluvaisuuden tunnetta, kun istuu yhdessä koulun penkillä kahdeksan vuotta. Me kaksi emme kai oikeastaan ole olleet mitenkään erikoisemmin hyviä tovereita, mutta kuitenkin minuun oli jäänyt elämään Mattia kohtaan voimakas myötätunto. Hänen puoleltaan oli kai asia samoin. Minulle oli jäänyt sellainen tunne hänen tavastaan puhella minulle tai katsoa minuun. Ja nyt tavatessamme elimme varmaan kumpainenkin samassa toisen ihmisen läheisyyttä ikävöivässä värähtelyssä. Kohdattuamme yksinäisellä maaseudulla toisemme arvaamatta värähti meissä elämään sama sympatian tunne.

Kuluneina vuosina olin kyllä muistanut Matti Nevaa usein, seurannut hänen elämäänsä ja kuullut siitä yhtä ja toista. Hän oli lahjakas eikä suinkaan laiska, mutta oli silti jäänyt ikuiseksi ylioppilaaksi. Olimme joskus päätelleet toverien kanssa, että hän oli liian rehellinen ja palava kyetäkseen paaduttamaan itsensä ja alistumaan suorittamaan oppitutkintoja, siinä hänen tragediansa. Olin myöskin kuullut, että hänen veljensä oli sairastunut keuhkotautiin ja lopuksi jouduttanut kuolemaansa oman käden kautta.

Tavatessani hänet näin arvaamatta välähti mielessäni heti ensi hetkessä kaikki hänen asiansa. Näin hänen laihan vartalonsa ja kalpeat kasvot, hiukan katkeran ilmeen tehostamina ja tiesin kysymättä, että hänellä ei olisi pitkästi kestettävää.

Hän puristi kättäni lujasti ja katsoi silmiini sillä tavoin, että minua vavahdutti. Mieltäni hipaissut sääli katosi yhtäkkiä ja tunsin voimakasta, kunnioittavaa vetoa häntä kohtaan. Sen magneetin olemassaolo, mikä oli ilmennyt hänessä jo koulupoikana oli hänessä vain vahvistunut, muuttunut suggestiivisella voimalla toiseen vaikuttavaksi.

— Sinä — tämähän merkillistä, että sinut tapaan täällä.

Tähän tapaan me ihmettelimme molemmin puolin. — Minä huomasin, että Matti oli kiitollinen, kun en puhunut mitään hänen sairaudestaan. Ja en tiedä, mikä lienee vaikuttanut, että jouduimme heti puhumisen vireeseen, johon päästyään ei loppua ole. Puhuimme maailman menosta, ihmisten muuttumisesta, mutta pelkät katseet, äänenvärähtelyt alkoivat merkitä enemmän kuin sanat.

Tapanani oli käydä järvellä uimassa, maata yksinäisellä paikalla auringossa. Olin juuri aikeissa mennä rantaan. Siksi ehdotin, että Matti lähtisi mukaan.

— Mikseí, mennään vain. Minähän en ui, mutta — voithan sinä silti uida.

Minä ymmärsin — yritin alkaa esitellä jotakin uutta, mutta hän torjui minut.

— Älä mitään ajattele. Katso, kukin oppii ottamaan keveimmällä tavalla kohtalonsa.

Ja hän selitti, että hänestä on hyvin virkistävää saada olla kanssani kahden. — Hän on sellainen,

ettei yleensä viitsi puhella ihmisten kanssa — yleensähän vain harvat ymmärtävät toisiaan. — Hän nauroi, tahtoen hälventää kaiken tunteisiin vaikuttavan.

Päästyämme rantaan hän kehoitti minua riisumaan ja otti itsekin yltään vähemmäksi. Hän sai ottaa aurinkoa vain varovasti. Sitten hän katseli ilmeisesti vähän kadehtien, ehkä katkerana uintiani. Minulle teki pahaa. Noustuani vedestä ikäänkuin häpesin tervettä ruumistani. Oli aivan kuin olisin keikaroinut sillä, pullistellut jäseniäni niinkuin nuoret miehet miehekkyytensä tunnossa pullistelevat. En voinutkaan maata hänen lähellään aivan alastomana, vaan vedin housut jalkaani niinkuin en olisi ajatellut mitään.

Hän katseli tuona aikana pois. Kun heittäydyin sitten ruohoon hänen viereensä pitkälleen, katsoi hän minua äkkiä aivan henkeä salpaavan vakavasti.

— Minä näen, että sinä olet menestynyt hyvin.

Minussa värähti eloon eletty katkeruus, mutta ehdittyäni ajatella minun täytyi sanoa, etten kapinoinut elämäni tähden. Jokainen päiväni palkittiin ansioitteni mukaan. Varmaan eläisin aivan samoin, jos saisin uudelleen elää menneet päivät.

— Minä en yleensä mitään kadu.

— En minäkään kadu enkä siedä katuvia ihmisiä. Katumus ja armo kuuluvat kerjäläisille.

Katsahdin häntä, mutta en kysynyt mitään hänen suhteestaan uskontoon. Itse puolestani en ole voinut ymmärtää, kuinka ihminen, joka yrittää joka päivä toteuttaa elämässään korkeinta rehellisyyttä, voi katua.

— S i n ä et loukannut minua säälivillä sanoillasi.

Säpsähdin. Sisällänihän oli vihlaissut sääli, vihloi yhä, mutta tunsin, että minun ei kestänyt sitä hänelle näyttää. Kun hän katsoi minua, silmät terästyen, tuntui minusta siltä, että hän näkee sisälleni.

— Ihminen voi itse kasvaa elämänsä valtiaaksi, — hän sanoi.

Minä ymmärsin hänet. Olin käynyt ajatuksissani läpi jotakin samankaltaista.

— Tulevaisuuden ihminen. Uusi, korkeampi rotu.

Hänen sanansa jysähtivät kumeina ja voimakkaina. En voinut vastata mitään. Hän katsoi etäälle, silmät yhteen suuntaan kivettyneinä. — Pitkän vaitiolon jälkeen hän käänsi minuun katseensa. Hän naurahti, näytti epäilevän, mutta varmaan minun odotukseni vaikutti häneen puhumiseen rohkaisevasti.

— Olethan sinä kuullut, miten minun veljeni kuoli?

Sanoin kuulleeni joskus pojilta Helsingissä. Silloin hän alkoi kertomuksensa. Koetan kertoa sen tässä vain pääpiirteittäin. Hän sanoi, ettei ole puhunut asiasta milloinkaan kenellekään, mutta ehkä minä jaksan ymmärtää hänet.

— Hän teki itsemurhan eikä sitä kuitenkaan itse tehnyt. — Hänen silmänsä omituisesti repeytyivät, niiden pintaan nousi kuin pienen pieniä teräskipunoita. — M i n ä murhasin hänet, ei hän itse, puhkesi hänen suustaan intohimoisesti.

— Mitä — mitä sinä —?

— Ei, ei — noh, ymmärräthän — hän ampui itse, mutta m i n ä panin hänet ampumaan.

Huoahdin helpotuksesta. Vasta silloin minä aloin käsittää. Nähtävästi minussa hallitsee vielä kovin voimakkaasti alkuperäisen ihmisen eläimellinen käsitys, että vain murhaaminen aseella, ruumiin kuolettaminen, on murhaamista. Päättelen näin, koska huoahdin helpotuksesta. Ja kuitenkin minä tiedän, että tuo viimeinen ponnistus on vain loppupiste koko pitkässä tapahtumaprosessissa.

— Minä olisin ollut m i e s, jos olisin todella murhannut hänet. Nyt minä olen ikuisesti raukka. Olen joku Abel, tai David — tein hänestä Juudaksen tai Kainin. Niin, — minä tein hänestä sellaisen ylemmyydelläni ja säälilläni ja halveksunnallani. Ymmärrätkö sinä?

Ja hän kertoi, kuvasi kiihkeästi, aivan ympäristönsä unohtaen, väliin hiljaisesti mumisten, väliin kiihtyen, kotiolonsa, isänsä ja äitinsä suhteen, heidän veljesten suhteen ensin sisareen ja äitiin, sitten sisaren kuoltua suhteen äitiin ja suhteen isään.

— Äitini ei koskaan rakastanut isää — äitini rakasti vain minua, minua. Hän oli hyvä, lempeä nainen, hän alistui isäni katkeruuden synnyttämään tyranniaan, ei loukannut milloinkaan isää, mutta kuitenkin hänen jokainen hengenvetonsa oli yhtä loukkaamista. Hänestä näkyi aina, että hänen rakkautensa ei palanut isää kohtaan.

— Ja veljeni — hän alkoi kehittyä käsittämättömällä tavalla isään. Kun minä muutuin palvelevaksi äitiä kohtaan, muuttui hän uppiniskaiseksi. He olivat isän kanssa aina yhtä mieltä. Mutta he eivät voineet sotia äitiä vastaan, sillä äiti ei milloinkaan lähtenyt sotaan. Hän vain huokasi ja alistui, mutta katsoi ylevästi säälien alistuessaankin. Ja minä ymmärrän nyt, että tuo korkealta tuleva sääli, saavuttamattomuus katkeroitti isän. Minä ymmärrän myös, ettei isä ollut lainkaan sellainen, miksi äiti hänet luuli. Äiti vain n ä k i hänet sillä tavoin, muutti hänet aina lähellään sellaiseksi eikä nähnyt hänessä milloinkaan muuta kuin tämän yhden puolen. Jos isäni joskus yritti lähentyä häntä, jäädytti hän hänet torjuvalla ilmeellään.

Hänen silmänsä hehkuivat, äänessä soi kumeana paatos. Kun minä katsoin häneen, alkoi sisälläni vavahdella. Nuo vallankumoukselliset ajatukset, kiduttava poltto, joka ei jättänyt minua milloinkaan. Ta-

jusin ja tunsin, että hän oli kulkenut läpi tuon kaiken, elänyt koko kuluttavan aivopalon ja myrskyn.

— Sitten — sinähän tiedät — ne vuodet Helsingissä. Hänestä piti tulla lääkäri, minusta pappi. Tiedätkö sinä, minä olin pappi — minä saarnasin, minä saarnaamisellani ajoin hänet yöllä kadulle huonojen naisten syliin. Minä ajoin hänet rappiolle, tein katkeraksi hänet. Silloin minä en mitään älynnyt, mutta nyt minä tiedän, miten noista kaikista naisista on tullut huonoja. He ovat huonoja, mutta kuitenkin monet heistä ovat parempia sinua ja minua. Ymmärrätkö sinä, miksi Jeesus rakasti vain syntisiä, miksi syntiset naiset tulivat hänen luokseen?

— Sitten me olimme molemmat loppuunkulutettuja. Sisäinen taistelu, joka ajoi meitä lakkaamatta kauemmas toisistamme, poltti ja kulutti sielunvoimaamme. Minä aloin aavistaa, että veljeni aavistaa hänessä heränneen toimintaan sisarensa taudin idut. Ja toiselta puolen minussa äkkiä ilmennyt huoli ja hätä, samalla kuitenkin välillä vaikuttaen ajattelumme ja maailmankatsomuksemme jyrkkä ristiriita, sovintoon pääsemätön taistelutila — tuo kaikki aivan kuin lannisti veljeni kokonaan. Ihminen on sellainen, että tahtoessaan pelastaa hän tuhoaa. Hän on sokea lintu. Hän vaikuttaa päinvastoin kuin tahtoo, hän ajaa päämäärän luotaan, johtaa elämänsä ja asiansa tuhoon. Jos hän on voimakas, voimakkaampi ympäristöään, johtaa hän monia tuhoon, johtaa joukkoja tuhoon . . . Nyt minä tiedän, että minulla, minulla yksin tästä kaikesta on vastuu. Minun on täytynyt kitua, tuntea saatanallisesti hautaa kohti kuljettava tulen poltto ennen kuin olen alkanut tajuta tämän kaiken. Mutta minä en voi voittaa itseäni — minä inhoan pientä ihmistä, minun pitäisi pelastaa, mutta minä tuhoan hänet. Vain siksi minä pelkään ihmisiä.

Oli helle. Hän pyyhki hikeä kasvoiltaan. Tunsin, miten hän huohotti uupumuksesta.

— Niin, kun me menimme kotiin ja äiti sai tietää veljeni sairaudesta, koetti hän näyttää surevalta, mutta minä näin heti, että veljeni näki, kuinka äidin suru oli fariseuksen surua ja itsensä pettämistä. — Hän oli käsittämättömän innokas toimittaessaan veljeäni parantolaan. Minä tiesin, että jos minä olisin sairas, tahtoisi hän hoitaa itse. Ja minä näin, että veljeni tiesi tämän kaiken. — Hänen matkansa sairaalaan — ero — — kuinka veli voikaan olla raaka veljelleen, äiti raaka lapselleen. Äitini, tuo hellä äitini — tahtoisin huutaa hänelle joskus vasten silmiä totuuksia. Kuka meistä on hyvä ja kuka on paha, minä kysyn kuka...?

— Veljeni viipyi sairaalassa sen talven. Kun hän pääsi pois keväällä, näytti hän melkoisesti toipuneelta, mutta varmaan hän tiesi, millaista oli hänen toipumuksensa. Hänen täytyi tulla meidän keskellemme siihen helvetilliseen oloon. Sinähän tiedät, että isäni joi ja oli aina juonut. Hän oli synkkä, naukkasi vähän kerrallaan, väliin nauroi ja ivasi äitiä ja minua. — Veljeni viimeiset ajat, ne olivat todellista helvetin paloa kodissamme.

— Sinähän muistanet kuulleesi, että veljeni tuli vielä syksyllä lukemaan Helsinkiin, selittäen olevansa terve. Ja minähän luin myöskin. Minusta piti valmistua pappi, mutta minä jo tiesin, ettei minusta tule pappia milloinkaan.

— Minusta ei tullut pappia, mutta — hänen kasvoillaan vääntyi kipeänä ivan ja säälin ristiriita — heitäkin saattaa ymmärtää, tarkoitan heidän heikkouttaan. — Hän vaikeni hetkiseksi kuin luhistuen, mutta samassa hän ponnistautui . Hänen kasvoilleen tulvahti verta, silmät tulistuivat. — Miksi he eivät uskalla olla rehellisiä?

Hän oli kiihtynyt. Hänen kasvoillaan oli punaisia läiskiä ja hän yskähteli pidätetysti. — Minua alkoi peloittaa. Tartuin häntä käteen, pyysin lopettamaan, ettei hän rasittaisi liiaksi itseään. Mutta hän katsoi minua melkein hellästi silmiin pyytäen saada puhua loppuun.

— Minulla ei ole jälellä pitkästi. On niin hyvä olla, kun on saanut itsensä ripittää. Sinä voit kirjoittaa tämän kaiken, kertoa ihmisille.

Kertoa ihmisille . . . Nuo sanat, äänensointu ja tapa, miten hän ne lausui. Hänessä ilmeni ylevää surua ja sääliä, saavuttamatonta etäisyyttä.

— Sinä olet ystäväni. Jos minussa olisi kerrankaan värähtänyt vastenmielisyys sinua kohtaan, olisi päässyt alkuun katkeruuden virta, jota olisi mahdoton muuttaa. Aina on toinen Kain, toinen Abel. Abel panee Kainin murhaamaan ja sitten syyttää. Tämä raukkojen suku.

— Niin, veljeni viimeiset päivät — niistä ei ole sanottava monta sanaa. Minä yritin kaikkeni, mutta hän ei muuttunut Juudakseksi. Ymmärrätkö, hän ei muuttunut — siitä tämä hiljaa kuluttava palo, loppumattomasti kalvava liekki. Jos hän olisi tehnyt lähtiessään minua kohtaan Juudaksen teon, olisin minä varmaan nyt terve, mutta nyt — hän kosti, hän kosti tehokkaammasti.

Hänen äänensä äkkiä aleni. Hän tuijotti eteensä, kasvoille kohosi katkera hellyys.

— Hän poistui tieltäni, tahtoen järjestää niin taitavasti, että minä en tietäisi hänen tehneen itsemurhan. Enkä minä sitä käsittänytkään sillä tavoin, minä tiesin vain muuten.

Hän keskeytti säikähtäen omaa puhettaan. Mutta hän kovetti itsensä, kohotti äkkiä päänsä, katsoi

minua lujasti silmiin, tahtoen sanoa totuuden kipeimmin koskevan puolenkin julki.

— Hän rakasti samaa tyttöä kuin minä.

— Rakasti — — — sinä — ?

Minulle tulvahti mieleen tuhannen kysymystä, mutta hän teki torjuvan eleen, kuin sanoen, ettei kannata puhua siitä.

— Hän poistui tieltäni, että minä — — hän aavisti minun odottavan, että hän kuolisi pian.

Hän alkoi yskiä, veti taskustaan pullon. Yritin tukea häntä, mutta hän torjui selittäen, ettei hänellä mitään hätää ole. Ja alkoi jatkaa. Mutta hän ei ehtinyt puhua monta sanaa. Hän sanoi tuhonneensa myös morsiamensa elämän.

— Minä ajoin hänet kadulle. Hän oli kaunis, mutta enää hän ei kelpaa kenellekään.

Hänen sanansa katkesi ilkeästi rämähtäen, ja hän alkoi raa'an sairaasti nauraa. Katsoin häntä silmiin ja ruumiini läpi huuhtaisivat äkkiä kylmät väreet. Muistin, miten hän jo koulussa ollessaan sai toisinaan ikäänkuin raivokohtauksia ja käsitin tilanteen todellisuuden. Hän puristi käsillään päätään, hänen silmänsä laajenivat. — Hypähdin ylös säikähtyneenä. — Matti, sinun pitää rauhoittua.

Koetin painaa häntä maata vasten, mutta hän ryöstäytyi ylös.

— Minä luulin sinua ystäväkseni, mutta sinä — sinäkin olit Juudas, — hän sanoi huohottaen. Ja hän hyökkäsi minua kohti silmissään mielipuolen raivo.

Varmaan olisin juossut pakoon, jos minulla olisi ollut paon mahdollisuus. Mutta sitä mahdollisuutta minulla ei ollut. — Meidän välillämme syntyi taistelu, mutta olin terve ja voimakas — minä painoin hänet maahan. Nuo kauheat hetket . . . Hänen suustaan pääsi epäselviä sanoja, hän rynnisti kaikin voimin. En käsitä, miten sellaiseen ponnistukseen kykeni niin kuihtunut ruumis. — Vihdoin hän hervahti maahan ja hänen suustaan puhkesi verivirta. — Seisoin voimattomana katsellen, kun hän kuoli, kykenemättä auttamaan. Sinäkin olit Juudas, sinäkin olit Juudas . . . Sanat jyskyttivät aivoissani, jyskyttävät yhä.

Hän on nyt kuollut. Sinäkin olit Juudas, jyskyttää aivoissani. Mutta minä tiedän, etten ollut Juudas. Tapoin hänet hienommin, ylhäisemmin. Jos hän olisi kyennyt, olisi hän murhannut minut Kainin tavoin, olisi kostanut veljensä puolesta äitinsä rikoksen, oman rikoksensa veljeään kohtaan. — Miksi en saanut kuolla? Miksi minun täytyy kestää? — Osani on armottomampi. — Kumpi on lohdullisempi, Kainin vai Abelin osa? Kumpi on syyllinen, kumpi syytön?

Yrjö Koivukari.

ERON JÄLKEEN.

Sun lähtöhetkiesi kaunis kuva
on jäänyt sieluhuni polttamaan.
Jos joskus lienkin sulta unhoittuva,
mä unihisi tulen uudestaan.

Löit poltinmerkin mulle sieluhuni
ja samoin ehkä minä sulle tein.
Mutt' niinkuin yhä toistuvainen uni
mun palaa kuva armas sy'ämehein.

Niin paljon kokosimme linnahamme
me unten kultaa, arkein rihkamaa.
Sen kaiken me nyt maahan hajoitamme.
Kaks' hiipuvaista sy'äntä suitsuaa.

Käy tuulet linnahamme luhistuvaan
ja peikot nauraa raunioilla sen.
Ja ihmetellen katsoo kummaan kuvaan
kaks' lapsen silmää läpi kyynelten.

Urho Heinänen.

LAULU KOTIKUNNAILLE.

Siellä on kaikki rakasta, tuttua mulle,
vainiot, pellot ja kukkivat apilamaat.
Siellä on kaikki, siskoni, armasta sulle,
kotimme kartano, vihreät koivikkohaat.

Sinne kun palaan takaisin vuosien takaa,
hellästi vastaani hymyää porraspuu.
Sinne kun saavun rauha on otsalla vakaa.
hartaus suuri mun ylleni avartuu.

Kotimme rakkain ja kallein paikka on meille.
Kodille pyhitän hiljaisen lauluni tään.
Vaikkakin kuljemme maailman turuille, teille,
kyynelin kotia armasta muistamaan jään.

Ystävä, tuomita et sinä koskaan saata,
koti kun kuitenkin kallein minulle on.
Rakastan isäini hiessä kyntämää maata,
siksipä kaipaus sinne on lakkaamaton.

Erkki Vuorela.

UUTTA SUUNTAUTUMISTA NYKYHETKEN EUROOPAN POLITIIKASSA.

»Sotilassoiton sävelet kantautuvat yli Euroopan, Preussi palaa, saako maailma jälleen, ehkä piankin, elää uudelleen vuoden 1914 elokuun traagilliset päivät.»

Edelläolevassa sitaatissa on sangen tyypillisesti esillä se tendenssi, millä n.s. ranskalaiseen rintamaan kuuluvien maiden sanomalehdet kirjoittivat niinä päivinä keväällä 1933, jolloin Saksan Ruskeassa talossa vietettiin voitonhuuman ensimmäisiä aikoja. Sillä Adolf Hitler ja hänen miehensä olivat julistaneet Saksan kansalle tasa-arvoisuuden vaatimusta ja »paluuta», eikä sitä haluttu suinkaan tulkita ison ententen valtain taholla muuta kuin yhdellä ainoalla tavalla: saksalaisen imperialismin henki nousee jälleen, ja se voi johtaa vain yhteen ainoaan loogilliseen tulokseen: pyrkimykseen vallan laajentamiseksi, ehkä väkivaltaisinkin keinoin. Ja aina silloin, kun ranskalainen lehdistö tämän käsityksensä totesi, se samalla myöskin liitti siihen selityksen, että Ranska tahtoo korostaa valloille tehtyjen sopimusten pyhyyttä, Versaillesin rauhan velvoitusta.

Kun Stresemannin Saksa viime vuonna lopullisesti hävisi näyttämöltä antaakseen tietä Hitlerin Saksalle, tapahtui se aikana, jolloin mielialat kaikkialla maailmassa olivat tavallista enemmän lamassa, aikana, jolloin raskas kansainvälinen talouspula oli loihtinut esiin toivottomuuden tunnelmia. Ja näitten tunnelmien synkkyyttä ei suinkaan vähentänyt »natsilaisuuden peikko», joka projisoi esiin entistäkin enemmän levottomuutta jo muutenkin levottomien sodan voittajien mieliin. Kun vielä samaan aikaan oli käynyt lopullisesti selville, että kansainliitto nykyisten mahdollisuuksiensa rajoissa ei kykene selvittämään pieniäkään poliittisia konflikteja, mistä ilmeisinä todisteina olivat Gran Chacon sota ja Shanghain retki, oli kunkin vallan pakko todeta, että kansainvälisen politiikan alalla on suoritettava useita uudelleenarviointeja. Tämä seikka koski lähinnä Euroopan suuria valtoja, joiden oli toimitettava uusi orientoituminen erikoisesti juuri Saksan muuttuneen merkityksen tähden.

Pääaloitteentekijöitä on tällä kerralla ollut Neuvostoliitto. Sen ulkoasiainkomissaari Litvinov on sangen johdonmukaisesti kuluneiden vuosien aikana pitänyt huolen siitä, ettei punaisen Moskovan rauhanevankeliumi suinkaan ole jäänyt unohduksiin. Aikaisemmin tämä julistus on vain ollut ele »maailman proletariaatin» edessä, jonka ainoana auttajana ja sorrettujen ystävänä Moskova on ilmoittanut esiintyvänsä. Mutta nykyisin on tämä asiantila hiukan toisenlainen kuin aikaisemmin: joskaan bolshevistisen Venäjän rauhanrakkaus vieläkään ei ole mitään vanhemman veljen vilpitöntä huolenpitoa, on siinä sittenkin osa todellista. Sillä ilmeisesti Moskova orientoiduttuaan olosuhteiden kehityksen johdosta entistä aktiivisemmin itään on alkanut kaivata rauhaa lännessä. Niinpä Neuvostoliitto on, turvatakseen rajansa lännessä, aktiivisesti ajanut itä-eurooppalaisen takuusopimuksen syntymistä. Tämä Neuvostoliiton diplomaattinen esiintyminen ensisijasss on tuonut esiin kysymyksen Itä-Locarnon muodostamisesta.

Kehityksen tuloksena perjantai, heinäkuun 13, oli merkittävimpiä päiviä sodanjälkeisen politiikan historiassa. Silloin ilmoitti Englannin ulkoministeri sir John Simon että Englanti tulee kannattamaan ajatusta Itä-Locarnon muodostamisesta. Tarkoituksena on, että tällä sopimuksella, jonka ovat esittäneet yhdessä Neuvostoliitto ja Ranska, viisi valtaa: Neuvostoliitto, Saksa, Baltian maat (yhtenä valtiona) Puola ja Tshekkoslovakia antavat yhdessä takeet turvallisuusvyöhykkeestä. Tämä itäinen Locarno muistuttaa läheisesti vuoden 1923 Locarnon sopimusta, jolla mainitun sopimuksen allekirjoittajavallat sitoutuivat takaamaan määrätyin ehdoin turvallisuusvyöhykkeen lännessä. Itä-Locarnon sopimusta ovat asettuneet jo ratkaisevasti kannattamaan kaikki muut huomioon otettavat vallat, Mussolinin Italia mukaanluettuna, paitsi Puola, jonka lopullista vastausta ei vielä ole saatu sekä Saksa, joka todennäköisesti tulee sopimuksen aikaansaamista vastustamaan.

Mutta miksi on sitten sopimus poliittisesti niin merkittävä. Olemme jo lyhyesti viitanneet syyhyn, miksi Neuvostoliitto on niin innokkaasti ajanut sopimusasiaa. Se tahtoo keskittää sotilaalliset mahdollisuutensa Itään, Japania vastaan. Ranska puolestaan kannattaa sitä siksi, että mainittu maa ei halua mitään maailmassa niin kiihkeästi, kuin status quon säilyttämistä Euroopassa sekä lännessä että idässä. Englanti taas siksi, että sen etuihin Ranskan ja Neuvostoliiton suunnitelman avaamat perspektiivit sopivat sangen hyvin. Nehän takaavat vielä lisäksi senkin, ettei Englanti joudu vaaraan menettää kaupallisen kilpailun vapauttaan Itämereen rajoittuvissa maissa. Mutta kaikille mainituille maille on

Jatkuu siv. 232.

TÄYSOSUMIA LIBERALISTISEEN MAAILMANKUVAAN.

Olivat kulumassa kansallisrunoilijamme ihannoimat sotavuodet 1808—1809. Itäinen naapuri oli hyökännyt maahan, vaarassa oli monisatavuotinen yhteys Ruotsiin, jonka puolesta isänmaataan ja kuningastaan rakastava Suomen kansa oli vuodattanut vertaan sekä oman että vieraan maan multaan. Tiedettiin, että vihollinen oli ylivoimainen. Mutta niinhän oli ollut melkein aina ja kuitenkin oli kestetty, voitettu. Vaikka edessä olisi ollut varma tappio, tuho, kuolema, olisi kai jokainen oleva valmis alttiina uhraamaan henkensä isänmaan puolesta.

Vihollinen eteni, joukko perääntyi. Maa joutui vähitellen entisen verivihollisen käsiin. Mutta ei siinä kyllin. Sotajoukon päällystöstä jäi upseeri toisensa jälkeen paikalleen ja antautui voittajan armoille. Raporttien mukaan olivat upseerit vaikeasti sairastuneet. Mikä oli tämä äkillinen kulkutauti?

Suomalaisten velvollisuudentuntoa ja uhrialtista rohkeutta oli jo 1700-luvun loppupuolella ruvennut horjuttamaan harkitseva, jopa laskevakin intellektualismi. Suhde emämaahan oli alkanut kylmetä, jokainen suomalainen huomasi, että tilanteessa tulisi lähiaikoina tapahtumaan muutos. Lännestä ei oltu pitkään aikaan saatu rohkaisua, sensijaan tarjosi itäinen naapurimaa eteenpäinpyrkiville suomalaisille mahdollisuuksia päästä nopeasti elämässä eteenpäin. Ehkä olisi yhteydessä Venäjän kanssa helpompi elää. Ilmauksia näistä ajatuksista tapaamme Sprengtportenin suunnitelmissa, Anjalan liitossa. Ja kun sota syttyi, kytivät tällaiset mietteet yhä edelleen etenkin upseeriston mielessä. Venäläinen hovineuvos Hagelström matkusti maassa keisarin asiamiehenä puhumassa ajatellun uuden aseman paremmuudesta. Upseeristolla ei ollut tervettä mieltä sellaisten ajatusten torjumiseen, vaan he, yksi toisensa perään jäivät paikalleen sairaiksi ilmoittautuen ja astuen miltei heti aikaisemman vihollismaan palvelukseen. Tämä sairaus oli n.s. »Porin tauti».

Mutta oli vielä jäljellä toisellaistakin mieltä. Etelä- ja Länsi-Suomesta kotoisin olevat osastot olivat taudin tartuttamat. Mutta hyötynäkökohtien määräämä järkevyys ei ollut ehtinyt sinne, missä tunnettiin aidosti ja voimakkaasti, missä eli vielä isiltä peritty isänmaallisuuden määräämä uhrialttius. Tämä seutu oli Savo, silloinen rajaseutu, joka tiesi, mitä rajan puolustaminen merkitsi. Siellä oli paikka, joka levitti ympäristöönsä turvallisuuden ja voiman tuntoa, Haapaniemen kadettikoulu. Täällä, kaukana suuren maailman mataloittavasta vaikutuksesta, sotilaspuustelleissa sekä isiltä perityissä herraskartanoissa, joissa aateluuden velvollisuudet tunnettiin elävästi, oltiin valmiita kuolemaan isänmaan puolesta. Kun sota syttyi, ei ainoakaan Haapaniemen kasvateista jättänyt paikkaansa rivissä, sen kadeteista kaatui tai haavoittui noin kolmasosa. *He eivät tienneet, mikä oli järkevintä, he tunsivat vain sen, mikä oli velvollisuus maata ja kuningasta kohtaan.*

*

Näillä kahdella kuvalla tahtoo ruotsinkielinen runoilijamme *Örnulf Tigerstedt* viimeisessä kirjassaan »*Skott i överkant*»* selventää sitä vastakohtaisuutta, jonka hän näkee syvimpänä erona vanhan ja uuden ajattelun, vanhan ja uuden maailman välillä.

Katkaisevimman vastakohtaisuuden näkee Tigerstedt *liberalismin* ja *antiliberalismin* välissä. Edellämainittu syntyi v. 1789 ja kuoli v. 1914. Se perustui uskoon *ihmisjärjen* maailmaa ja ihmiskohtaloa hallitsevasta voimasta. Siitä muodostui ei ainoastaan ajatussuunta, vaan kokonainen maailmankatsomus, metafyysillinen systeemi, jonka jumaluuden muodostivat Ranskan vallankumouksen ihanteet veljeys, vapaus ja tasa-arvoisuus. Kun ensimmäisestä ja viimeisestä vedettiin ekonoomisella ja sosiaalisella alalla johtopäätökset, päädyttiin *sosialismiin* ja *kommunismiin*. Tosin nämä aluksi uutta parempaa maailmanjärjestystä hahmoitellessaan asettuivat taistelurintamaan liberalismia vastaan, mutta olivat pian pakoitettuja hyväksymään liberalismin valtiollisen ajattelun loistotuloksen, *parlamentarismin*. Nykyään seisoo sosialidemokratia taistelussa samalla puolella liberalismin kanssa. Sama on asianlaita myöskin liberalismin näennäisen vastakohdan, konservatismin. Sekin omaksui vähitellen liberalistisen ajattelutavan, vapaudesta, vallankumouksen yhdestä ihanteesta, saattoi helposti vetää äärimmäisen individualismin periaatteet.

On luonnollista, että liberalismin omalla taisteluaseella, järjellä, ei liberalismia voida kukistaa. Niin pian kuin siihen turvaudutaan, ollaan hyväksytty liberalismi. Epäilyä järjen mahdollisuuksia kohtaan esiintyi jo 19:nnen vuosisadan lopussa ja seuraavan alussa — *Nietzsche, Bergson, Ibsen, Tolstoi, Poincaré, Strindberg, pragmatikot, fiktionalistit* — mutta vasta

---

**Örnulf Tigerstedt*», Skott i överkant», 195 s. Söderström & C:o 1934. Tillägnas Aktiva Studentförbundet i Helsingfors.

sitten, kun suuret maailmantapahtumat, maailmansota ja sitä seuranneet vaikeat ajat olivat osoittaneet liberalismin koko heikkouden, saattoi syntyä se, mikä oli voittava liberalismin perustan, järjen, nimittäin *usko*.

Kuin maanjäristys pani maailmansota kumoon kaikki, mitä oli pidetty varmana ja kestävänä. Oltiin uskottu maailmanrauhaan, ainakin *pan Europæaan* — oltiin totuttu pitämään Eurooppaa koko maailmana, koko ihmiskuntana. Ja aika sodan jälkeen teki sekasorron täydelliseksi. Veriset kansalaissodat jakoivat kansat kahtia, taloudelliset seikat olivat vielä enemmän kaaoksessa, valuutat toisensa jälkeen sortuivat, keinottelu ja epärehellisyys kohosivat huippuunsa. Sama epävarmuus vallitsi henkisessä elämässä. Materialistinen tiede oli riistänyt hengeltä asuinsijan ihmisessä, ajattelusta oli tullut atoomien liikettä, korkeimmista henkisistä arvoista seksuaalisen elämän ilmauksia. Seuraus oli, että alettiin pyrkiä siihen, minkä järki, joka yhä oli ainoa ihmisen turvapaikka, osoitti parhaimmaksi, vaisto- ja viettielämän johtamaan luonnontilaan. Eroottisessa elämässä myönnettiin yksilölle kaikki vapaudet, luultiin, että luonnon vaatimusta seuraamalla tultaisiin sielullisesti terveiksi. Luonnonkansoilta lainattiin nautintomuotoja, jazzi, charleston, rumba antoivat nuorisolle elämäntahdin.

Seurauksena kaikesta tästä oli epäilys ja pohjaton epätoivo niissä mielissä, jotka eivät halunneet jättäytyä »antaa mennä»- tai »leben und leben lassen»-periaatteiden valtaan ja vetäytyä itsekkäästi yksityisten etu- ja nautinto-pyyteitten palvontaan. Mitään kiinteätä pistettä ei löytynyt eteenpäin tähtäävälle toiminnalle ja elämälle.

Tällöin murtautui *uusi elämänkatsomus* esiin. Millainen se on, mikä se on, siitä on hyvin vaikea tehdä selkoa, sillä niitä *irrationaalisia tekijöitä*, jotka tässä vaikuttavat syvimmällä, ei voida käsitteellisesti selvittää. Miekka ja veri ottavat takaisin sen, mitä järki ja henki on niiltä riistänyt.

Tätä uutta suhtautumistapaa voidaan kutsua *puritanismiksi*. *Tinkimätön eetillisyys on astunut aikaisemman ajan intellektualismin ja estetismin sijalle.* Sensijaan, että aikaisemmin tunnettiin, että kaikki oli yksilöä varten, tuntee yksilö nyt olevansa jonkun korkeamman yhteisön alaisuudessa. Tämä yhteisö on valtio, ei valtio maantieteellisesti, vaan irrationaalisessa mielessä edustaen *yliyksilöllistä valtaa*.

Tässä valtioajatuksessa toteutuu kaksi eri suuntausta, *kansallinen* ja *sosiaalinen*, jotka aikaisemmin ovat olleet toistensa vastustajia. Maailmansota ja sitä seuraava taloudellinen kriisi ovat osoittaneet selvästi, mihin vaaroihin ne yksipuolisesti kehitettyinä kansat johtavat. Sosiaalinen vaatimus toisaalla, veri toisaalla ovat yhtyneet valtioaatteen järkkymättömiksi kulmakiviksi.

Tarve saada nähdä tämä valtioajatus toteutuneena konkreettisessa muodossa on synnyttänyt ajatuksen *johtajasta, joka sisällyttää itseensä yhteisön.* Tuhatvuotiset kokemukset ovat osoittaneet, että kun ihmiskunta joutuu ristiaallokkojen heiteltäväksi, voi vain yksi voimakas käsi ohjata kansojen purtta. Ihmissielussa elävä sankaripalvonta ympäröi »*il Duce*»n, »*der Führer*»in, »johtajan» yhtä suurilla yliluonnollisilla kyvyillä, kuin ovat ne ominaisuudet, jotka ovat heissä koko maailman nähtävinä.

*

Vaikea on vielä sanoa, millaiseksi maamme kohtalo uuden kansallis-sosiaalisen ajattelun valossa muodostuu. Yksi on selvä asia. *Venäjä on yhä edelleen sama vaarallinen ja uhkaava naapuri, mikä se on ollut vuosisadat.* Siksi on meidän päästävä sisäisistä ristiriidoista.

Tärkein ratkaisu kansallemme on Tigerstedtin mukaan vuoden 1918 lopullinen tilinpäätös, joka on vielä tekemättä, sillä Tarton rauha — joka tekijän mukaan »i den försuttna chansens, slapphetens, vankelmodets och tafatthetens anda representerar ungefär det uslaste finsk utrikespolitik hittils åstadkommit» — teki tilinpäätöksen vain *vapaussodasta*. Jotta vaaran hetkellä kansamme voisi keskittää voimansa niin ettei sitä enää heikontaisi joku Anjala, Porin tauti, vuoden 1918 isänmaanpetos, on *kansalaissota* erotettava *vapaussodasta*, työläisjoukkoihin saatava elävä kansallinen mieli, joka niissä pohjimmalla elää nykyisinkin, vaikkakin esiinpääsemättä. Valkoisella puolella on päästävä siihen, että huomataan, kuinka punaisella puolella oli ei yksinomaan rikosta ja isänmaanpetosta, vaan hämärästi tunnettua solidariteettiä ja sosiaalisen oikeudenmukaisuuden tavoittelua, ja että v. 1918 suurempi ja tärkeämpi aate voitti pienemmän ja vähemmän elinvoimaisen aatteen. Sosiaalisen ja kansallisen ajatuksen synteesin täytyy tapahtua, muuten ei kansamme selviä tulevaisuuden ankarassa kamppailussa. Työläisten nykyiset johtajat, jotka uskovat vain marxilaiseen *luokkataisteluoppiin*, eivätkä ole koskaan ajatelleet omilla aivoillaan, tulevat tätä ajatusta aina vastustamaan.

Parlamenttaarinen demokratia ei kykene koskaan tätä synteesiä tekemään. Luokkien välinen jännitys on lähinnä juuri sen synnyttämä. Niinpian kuin synteettinen yhteisyysajatus pääsee voitolle, on yksityisetuja ajavien puolueiden aika mennyt. Ja puolueiden mukana menevät niiden johtajat. Ei ole ensi kertaa,

kun vastakkain seisovat valtio, synteesi ja yksityisedut. Niin oli Maunu Latolukon, Kustaa Vaasan, Kaarle XI:n, Kustaa III:n aikoina. Ei niin, että demokratia olisi ollut hyödytön, päinvastoin, se on yksityisetujen esiintuojana ja teollisuuden ja kaupan sekä yleensä eri ammattialojen kehittämisessä mahdollisimman suureen täydellisyyteen *käyttänyt sille kuuluvaa individualistisen vapauden henkeä koko ihmiskunnan onneksi.*. Mutta se on tehtävänsä tehnyt, jäljellä on sillä vain velvollisuus väistyä sen sosiaalisen muodon tieltä, joka kykenee sen aikaansaannoksista tekemään synteesin, muuttamaan sen luomat positiiviset edut yhteisön eduiksi. *Siihen kykenee vain rautaisen reaalisen hengen täyttämä luja valtiovalta, yhteisötahdon henkilöitymä.*

Silmäys tämänhetkiseen maailmankuvaan osoittaa, että valtion ja vallan auktoriteetin palautuminen on parhaillaan tapahtuva tosiasia. *Mussolini* ja *Hitler* ovat sen toteuttaneet omalla tavallaan, eräissä maissa on demokratia ryhtynyt »itsepuolustukseen», se on käyttänyt sille kuuluvaa mahdollisuutta vallankeskitykseen, jolloin se on — epäitsekkäästi kylläkin — joutunut muuntumaan diktatuuriksi. Näin on käynyt Itävallassa, Eestissä, missä *Päts* joutui käyttämään juuri laajennettuja presidentin valtuuksia jo etukäteen, sekä osaksi myöskin Suomessa, missä *Kivimäki* täysin laillisesti käyttelee diktatuurivaltuuksia. Voi viitata myöskin siihen, että »det var Svinhufvud, inte de 200, som redde ut den fatala knuten i Mäntsälä».

Ken näkee asiat pitkässä perspektiivissä, häntä eivät petä sekundääriset ilmiöt. Historia toteutuu Kohtalon välttämättömyydellä. 20:nnen vuosisadan tehtävänä tulee olemaan paitsi kulttuuritaistelua bolshevismia ja muita materialismin ilmiöitä vastaan, kansallisen ja sosiaalisen ajatuksen synteesi, joka tietää luokkataistelun loppua, meidän maassamme myöskin »valkoisen» ja »punaisen» välisen vastakohdan likvidoimista. On herättävä aikoinaan, ettei osaksemme tulisi Hellaan kohtalo, jolloin sisäinen eripuraisuus ei lakannut, ennenkuin makedonialainen falangi teki lopun maan itsenäisyydestä. Nuorison mieli ja käsi on onneksi karaistunut. Yksityiset pyyteet häipyvät silloin, kun mielen täyttää rakkaus kohtaloon, *Amor Fati,* joka yksin voi antaa persoonallisuudelle kantovoimaa ja täyttää yksilön sankaruudella, jota vaaditaan, ennenkuin elämästä tulee sekä yksilölle että yhteisölle riemukulku kohti korkeimman täyttymistä.

*

Tämä on se punainen lanka, joka kulkee läpi Tigerstedtin teoksen. Kuten odottaa sopiikin, on hän enemmän runoilija, joka näkee asiat sisäisen intuition avulla kuin ajattelija, joka kulkee käsitteestä käsitteeseen, päätelmästä päätelmään järkkymättömällä johdonmukaisuudella. Mutta mitään epäloogillista ei Tigerstedtin ajattelussa ole, siitä huolimatta, että hän taistelee järjen ylivaltaa ja intellektualismia vastaan. Päinvastoin on hänelle ominaista juuri näkemyksen selkeys. On luonnollista, että vanhempi polvi ei voi ymmärtää Tigerstedtin julistusta, joka suuntautuu juuri niitä ihanteita vastaan, joiden alaisina he ovat kasvaneet. Sensijaan tapaa Tigerstedt kaikupohjan maailmansodanjälkeisen nuorison aktiivisessa, mutta tietoiseen alistumiseen valmiissa mielessä. (Vrt. esim. arvosteluja Nya Arguksen n:ossa 11 ja Granskaren-lehden n:oissa 5—6, missä *Lars-Ivar Ringbom* suosittelee *biocentristä elämänkäsitystä,* jonka mukaan järjen oikea asema on elämänvoiman palvelijan.)

Tigerstedtin kuva nykyhetken vaatimuksista on jokseenkin sama kuin allekirjoittaneen. Meidän maassamme, kansallisluonteemme johdosta, tulee uuden maailmankäsityksen juurtuminen olemaan paljon hitaampaa ja samalla perinpohjaisempaa kuin Keski- ja Etelä-Euroopassa. Synteesiä »valkoisen» ja »punaisen» välillä ei Tigerstedt ole pyrkinyt yksityiskohtaisemmin selvittämään. Totta on, että sellaisen täytyy syntyä, mutta on tehostettava, että se ei merkitse suinkaan »valkoisen» ja »punaisen» rinnastamista, ei myöskään minkäänlaista valkoisen ajatuksen peräänantoa, vaan molempien suuntien aikaisempien kannattajien mielessä syntynyttä täysin uutta, myöhäisempää ja kehittyneempää aatetta. Isänmaallisen Kansanliikkeen taholla on sitä nimitetty *»sinimustaksi aatteeksi»*. Yhtä mieltä olemme Tigerstedtin kanssa siitä, että vain työväen mukaantulo kansalliseen yhteistyöhön voi taata kansallemme tarvittavan jäntevyyden.

Kehitys kulkee kaikkialla eittämättömästi Tigerstedtin osoittamaan suuntaan. Meillä ei vielä toistaiseksi voida puhua varsinaisesta diktatuurista, mutta jos syystä tai toisesta joudutaan vielä sanavapauden lisäksi rajoittamaan kokoontumisvapautta, ei olla siitä kaukana. Tärkeintä on, että se valta, joka joutuu diktatuuriasetta käyttämään, on isänmaan ja kansan parasta tarkoittava, ja että itsekkäät valtay.m. pyyteet pysyvät vallankäyttäjästä niin kaukana, kuin inhimillisissä oloissa on mahdollista.

Tigerstedtin teoksesta ja ajatuksista ovat arvostelijat löytäneet vaikutuksia eri tahoilta. Ja totta onkin, että esimerkiksi *Spengler* tulee useammin kuin kerran mieleen. Mutta eikähän liene niin, että näistä asioista ei enää voi kukaan kirjoittaa ilman että muilla tahoilla esiintuotuja ajatuksia tulee näkyviin.

Lapsirajoituksen vaikutuksista.

Yksilöiden ja kansojen terveiden elinehtojen ja sosiaalisen elämän erilaisten virtausten välillä on ihmiskunnan historian aikana usein syntynyt enemmän tai vähemmän vaikeita ristiriitoja. Toisinaan on ne voitettu. Toisinaan taas ovat suuret kansat näihin vaikeuksiin sortuneet. Syitä ja seurauksia ei yleensä aikanaan ole osattu katsella oikealta näkökulmalta. Lähimmän hetken tarve on usein sanellut menettelytapoja, jotka jälkeenpäin tarkastellen ovat osoittautuneet kansoille hyvin kohtalokkaiksi.

Eräs tällainen monisäikeinen, taloudellisen elämän ja kansojen elämän välinen hankaus ilmenee meidän aikanamme syntyväisyyden vähenemisenä. Maailman sodan jälkeisinä vuosina on syntyväisyys useimmissa länsimaisen kulttuuripiirin maissa nopeasti laskenut. Tämä johtuu etupäässä siitä, että yhä laajemmat kansankerrokset siirtyvät yksi- tai kaksilapsijärjestelmään, tahalliseen lapsiluvun rajoitukseen.

Lisääntymisen järkevää säännöstelyä vastaan ei sellaisenaan ole mitään sanottavaa. Monissa maissa ovat taloudelliset olot tällä hetkellä sellaiset, että kansan erikoisen runsas lisääntyminen olisi omiaan aiheuttamaan vaikeita sosiaalisia pulmia. Yksityistaloudellisesti ja -hygienisesti katsoen puhuvat monet syyt lapsiluvun rajoituksen puolesta. Toinen asia kuitenkin on, onko yksi- ja kaksilapsijärjestelmä tältäkään kannalta katsoen paras ratkaisu. Yhteiskunnan kannalta katsoen se ei sitä ainakaan ole.

Tohtori P. Virkkunen on 1929 perusteellisesti käsitellyt lapsirajoituskysymystä perhe-elämän kannalta. Hänen teoksensa, joka ansaitsee kaikkien ajattelevien kansalaisten täyden huomion, lienee usealle lukijalle tuttu, joten emme tässä kajoa asian siihen puoleen. Sen sijaan lienee paikallaan tarkastella kysymystä pääpiirteissään niin sanoaksemme yleiskansallista taustaa vastaan. Tältä kannalta katsottuna lapsirajoitus nykyisessä muodossa mahdollisten etujensa rinnalla aiheuttaa niin suuria vaaroja kansan tulevaisuudelle, että tilanne ansaitsee vakavaa harkitsemista ja seurausten selvittelyä.

Perinnöllisyystiede on osoittanut, että ihmisten välillä on olemassa joukko huomattavia eroja yhteiskunnallisessa suorituskyvyssä. Nämä erot johtuvat perintötekijöistä, eikä niitä voida ulkonaisilla toimenpiteillä, ympäristöolojen parannuksella t.m.s., poistaa. Sosiaalisen valinnan vaikutusten johdosta eri yhteiskuntapiirien perinnöllinen keskimääräinen lahjakkuus, yhteiskunnallinen käyttökelpoisuus, on erilainen. Se kohoaa alemmista yhteiskunnallisista piireistä ylempiin päin. Tämä on eittämätön tosiasia. Jos kansan kaikki väestöpiirit lisääntyvät keskimäärin yhtä nopeasti, pysyy kansan perinnöllinen kokoonpano, sen yhteiskunnallinen suorituskyky kokonaisuutena katsottuna, seuraavissa polvissa suunnilleen samana. Jos lisääntymisnopeudessa on eroavaisuuksia, kansan perinnöllinen kokoonpano muuttuu. Nopeammin lisääntyvien väestöpiirien edustaman pe-

---

Tärkein on joka tapauksessa se kokonaiskuva, joka kirjoittajalla näistä aktuelleista asioista on.

*

Tigerstedt käsittelee teoksessaan, jonka kirjoituksista muutamia on jo aikaisemmin julkaistu eri aikakausilehdissä, eräitä muitakin, pääasiasta hiukan kauempana olevia asioita. Hän puhuu »taiteen vapauden» tuottamasta vaarasta. Onhan tosiasia se, että nykyisin on meillä legio keskinkertaisia kykyjä, jotka näkevät nälkää. Kyynillisesti huomauttaa Tigerstedt, että meillä »nerojen» luku ylittää miltei Liberian postimerkkien luvun. Riiteleminen, kateellisuus, juonittelu ovat nousseet huippuunsa. Ei käsitetä, että nyt ei ole mikään taiteen renessanssi, vaan aika, jolloin jokainen liikemies saa kynsin hampain taistella, ettei negatiivinen saldo tule liian suureksi. Kuka voisi tällaisena aikana esiintyä mesenaattina. Tigerstedt tulee tulokseen, että 95 taiteilijaa 100:sta tekisi viisaimmin, jos luopuisi olemasta väärinymmärretty nero ja hankkisi jokapäiväisen leipänsä koristetaiteen, keramiikan, reklaamin ja muiden taideteollisuushaarojen alalla. Taiteellisia taipumuksia omaavia henkilöitä tulisi estää ryhtymästä heti suuren taiteen palvelukseen, heidän olisi ensin ryhdyttävä taideteollisuuden palvelukseen, missä on rajaton määrä taiteilijan silmää vaativia ja kehittäviä tehtäviä. Vasta kun siivet kantavat, voisi taiteilija määrätyt ammattikokeet läpäistyään päästä valittujen harvaan joukkoon. Tietysti tulisi tällöin tapahtumaan väärinkäytöksiä, sillä valitsijatkin olisivat ihmisiä. Mutta niinhän on, että taiteilija tekee aina työtään, syö leipäänsä tuskalla. Nerous kyllä hakee tiensä sinne, missä se saavuttaa toteutumisensa.

Eino Mikkola.

rinnöllisen laadun osuus suurenee seuraavissa sukupolvissa. Yhteiskunnan kannalta katsoen on tapahtunut muutos suotava, jos rakentavaan yhteiskunnalliseen työhön pystyvät piirit lisääntyvät keskimäärää nopeammin. Asosiaalisen aineksen keskimäärää nopeampi lisääntyminen sen sijaan on yhteiskunnalle vahingollista.

Syntyväisyyden pieneneminen, samalla kun sosiaalisten olojen parantuessa ja lääketieteen eteenpäin mennessä ihmisten keski-ikä määrätyissä rajoissa suurenee, aiheuttaa nopeasti lisääntyvään kansaan verraten sen muutoksen väestön kokoonpanossa, että iäkkäiden kansalaisten luku suurenee, nuorten pienenee. Kansan kokoonpanossa ilmenee eräänlainen vanhuusvoittoisuus. Kuta pienempi syntyväisyyden määrä on, sitä suurempaa huolta täytyy pitää siitä, että mahdollisimman suuri osa uutta polvea on sekä sielultaan että ruumiiltaan perinnöllisesti tervettä.

Lapsirajoitusta käyttää kaikissa piireissä, niin työläisten, maanviljelijöiden kuin virkamiesten joukossa, nykyhetkeä kauemmaksi ajatteleva, lapsiensa tulevaisuudesta huolehtiva aines. Täten juuri yhteiskunnallisesti käyttökelpoisen väestöaineksen lisääntyminen pienenee. Toisaalta on todettu, että yhteiskunnan apua säännöllisesti tarvitsevat, tuottavaan työhön enemmän tai vähemmän kykenemättömät, sekä lukuisat perinnöllisten sairaalloisuuksien rasittamat yksilöt eivät ryhdy lapsirajoitukseen. Heidän lisääntymisnopeutensa on keskimäärää suurempi. Täten heidän lukumääränsä kasvaa nopeasti seuraavissa sukupolvissa. Entistään enemmän tarvitaan kansan terveen osan työtä heidän hoivaamiseensa. Yritykset sijoittaa tällaista ainesta positiiviseen työhön esim. asutustoiminnan avulla tulevat aina epäonnistumaan, aiheuttaen lisää kustannuksia tuottavalle kansanosalle. Tästä kansan positiivinen suorituskyky kärsii. Asosiaalisen aineksen edelleen lisääntyessä kansa rappeutuu, joutuen lopuksi voimakkaampien naapuriensa käskynalaiseksi. Tästä meillä on riittämiin esimerkkejä historiassa.

Tällaisen kansan tulevaisuutta vaarantavan syntyväisyystilanteen muuttamiseksi tarvitaan määrätietoisia toimenpiteitä. Suurimpia syitä länsimaisten kansojen alkavaan rappeutumiseen on epäilemättä valtioiden finanssipoliittisten toimenpiteiden terveelle syntyväisyyspolitiikalle vihamielinen suunta. Perhe, kansan tulevien polvien kehto ja laadun määrääjä, on jätetty vaille sille ehdottomasti kuuluvaa yhteiskunnan antamaa riittävää hoivaa. Tulevien polvien parhaasta puhutaan mielellään, kuten aina kauniista asiasta, mutta todellisuudessa ei tehdä mitään tehokasta niiden hyväksi. Sekä verotus-, että palkkauspolitiikassa suositaan selvästi lapsettomuutta. Taloudellisten syiden vuoksi ovat ihmiset kärkkäitä täyttämään tämän yhteiskunnan sanattoman käskyn.

Väestön pysyttämiseksi seuraavassa sukupolvessa lukumäärältään entisellään lasketaan tarvittavan keskimäärin 3—4 lasta avioliittoa kohti. Väestön perinnöllisen laadun pysyttämiseksi aikaisemmalla tasolla olisi kaikkien kansan kerrosten lisääntymisen keskimäärin oltava yhtä suuren. Nykyään ei tilanne ole sellainen. Yhteiskunnan tehtäväksi jää verotus- ja palkkaussuhteiden järjestely sellaisiksi, ettei naimattomuus ja lapseton tai yksilapsinen avioliitto tarjoa mitään taloudellisia etuja 3—5 lapsisen perheen toimeentuloon nähden. Yhteiskunnan lainsäätäjien on teoissakin myönnettävä se tosiasia, että arvokkaimman työn yhteiskunnan hyväksi tekevät äidit, jotka synnyttävät sille riittävän, perinnöllisesti terveen uuden sukupolven. Tämä on ensimmäinen yhteiskunnan oman jatkuvan itsenäisen olemassaolon edellytys.

Perinnöllisesti sairaiden lisääntyminen ei ole suotavaa enempää yhteiskunnan kannalta kuin yleisinhimillisistä syistäkään. Heihin on syytä tieteen esittämien perusteiden mukaisesti sovelluttaa siitoskyvyn poistoa eli sterilisaatiota. Täten estetään sairaan aineksen lisääntyminen. Mutta tärkein on kuitenkin työ perheen aseman parantamiseksi yhteiskunnassa. Vasta kun tämä yhteiskunnan perustus on oikein hoidettu, voimme odottaa, että kansamme tulevaisuudessakin kyskenee säilyttämään itsenäisen asemansa yleismaailmallisella kilpakentällä. Rappeutuva kansa sitä ei pysty tekemään.

P. Kontkanen.

(Jatkoa siv. 227.)
pääsyynä sama seikka, minkä johdosta taas Saksa puolestaan niin innokkaasti vastustaa sopimuksen aikaansaamista.

Kuten hyvin ymmärretään, ei ensinäkemältä luulisi Saksalla olevan mitään järjellistä syytä vastustaa sopimusta, joka antaisi mainiot rauhan säilymisen takeet Euroopan itäisissä osissa. Sentähden on meidän ymmärtääksemme asian oikein käsiteltävä sitä hiukan laajemmin. Asiain ollessa nykyisellään tietää Saksa tarkoin, että edullisinta sille on kokonaan jättää unhoon se poliittinen suuntautuminen, mikä oli ominaista Berlinille ennen maailmansotaa. Sillä nykyisin ei Saksa voi, eikä myöskään halua, esiintyä kilpailijana maailman merillä. Sen ovat Saksan ministerit tuoneet esiin sangen selvin sanoin. Mutta samalla ovat he esittäneet ajatuksen pohjoismaisesta orientoitumisesta. Ja länsivaltain käsityksen mu-

kaan merkitsee tämä sitä, että Saksa haluaa luopua kilpailemasta muitten valtain kanssa siirtomaista ja kansainvälisen kaupan valloittamisesta kaikkialla muualla paitsi Itämeren maissa, joista se haluaa etsiä korvausta. Kuitenkin arvelevat länsivallat tämän ajatuksen toteutuneena merkitsevän niin suurta mahtavuuden lisää Saksalle, että ne haluavat estää sen tapahtumisen. Ja niin on syntynyt ajatus Itä-Locarnosta, jolla tahdottaisiin taata kaikille valloille niiden nykyiset mahdollisuudet ja rajat mutta estää kaikki laajentumismahdollisuudet kultakin vallalta, koska sellainen laajentuminen voisi tosiaankin merkitä sodanvaaraa, mikä siis mainitulla sopimuksella saataisiin vältetyksi.

Eurooppalaiset vallat ovat tyydytyksellä tervehtineet ajatusta itäisestä Locarnosta. Suurista valloista vain Saksa, kuten jo sanottu, ei luultavasti siihen yhdy silmälläpitäen sitä, että se mainitun sopimuksen toteutuessa menettäisi mahdollisuutensa Versaillesin rauhan Itä-Eurooppaa koskevien artiklain kumoamisesta. Mitä taas tulee Baltian maihin, joihin tässä tapauksessa Suomikin on laskettava, tulevat ne aina tervehtimään ilolla kaikkia toimenpiteitä, joiden avulla pyritään turvaamaan rauhan säilyminen ja kansojen oman, itsenäisen kehityksen mahdollisuudet.

Mutta tarkoin on huomattava, että vaikkakin kansainväliset sopimukset ovat pyhiä, eikä niitä milloinkaan rikota, sisältyy niihin aina varauksia, jotka merkitsevät sittenkin lopulta ehdottomuuden katoamista. Siksi on kunkin vallan kehitettävä ja keskitettävä oma kansallinen voimansa niin, että se tarpeen tullen voi menestyksellisesti ehkä aseinkin taistella itsenäisyytensä säilyttämiseksi, koska, kuten sanottu, on mitä vastuuttominta kuvitella rauhantilaa pysyvämmksi, kuin mihin tosiaankin on on täydet takeet. Tämän seikan merkitystä on Suomessa vastikään korostanut eräs sangen ansioitunut henkilö, jonka mielipiteelle tässä suhteessa on annettava mitä suurin arvo ja painavuus.

E. K. A.

(Jatkoa siv. 219.)

tiivejä, vaan se tahtoo myös ilmaista uutta, omaa henkistä elämänkatsomusta ja valloittaa ihmisten aisteille uusia ihmeellisiä aloja. Sen vuoksi väitän, että ilmamaalaus aloittaa uuden taiteen historian. Ilmamaalaus tekee lopun pakanallisnaturalistisesta kaudesta ja avaa uuden suuren kauden, henkistetyn taiteen kauden, joka ei ole bysanttista eikä goottilaista, vaan sen sijaan taidetta ihmisille, jotka elävät Koneen aikakautena.

Miksi ei isä edes tällä kertaa?

Mahtavina seisovat ruisjalat vainiolla. Kaurakuhilaat kyyhöttävät tuolla takana. Aivan kuin kumartaisivat noille suurille herroille, tuumi Annu. Riihen hirsien raoista tuprahtelee jo savu niin hauskasti ja tuntuu niin hyvä riihenhaju. Vanha-Heikki siellä riihtä lämmittää

— Pian on pojat uutinen pöydässä. Huomenna sitä alkaa kuulua riihenkopse, huutaa Maija miehille, jotka elokuormineen riihen edustalla ajavat.

— Niin ja minä pääsen mukaan! iloitsee Annu, joka on jo tarkasti seurannut riihen pistämistä ja ollut lyhteitä kantamassa, vaikka eivät omat kädet ole vielä ulottuneet niitä parsille ojentamaan.

— Ei se ole lastenhommaa riihenpuinti, tokaisee Liisa.

— Eei. Raavas mieskin sen selässään tuntee, paneskelee Kaappo, joka tulla köpsyttelee piipunperiä kaivellen. — Jookin näin oudokselta taas. . Tuntee sen, päättää Kaappo ja pistää perät poskeensa.

Ensimäisten joukossa on Annu aamulla riihen luona. Mieli tekisi parsille lyhteitä pudottelemaan, mutta alhaalta saa tyytyä katselemaan. Siihen keräytyy vähitellen jo muukin väki. Kyläisiäkin on omien lisänä. Ja kukin koettaa valita varstoja itselleen. Annukin saa omansa.

— Taisipa nyt klupu riihimiehen kaataa. — Pieni sinä olet sellaisen pitelijäksi. Mutta odotahan, kun tässä vielä vähän kasvetaan. Kyllä sinusta vielä hyvä isännän apu tuloo, — sanoo Heikki.

Annu tarttuu varstaansa, heilauttaa sitä korkealle ja näyttää, että kyllä hän vain jaksaa.

Taiten käy työ riihessä. Tahdissa heiluvat varstat. Pehmeästi töpsähtelevät kluvut lyhteille, vain joskus joku lattiaan kolkkaa.

Ei tahdo Annun klupu alussa toisten tahtia totella. Mutta yrittää täytyy voimiensa takaa. — Ollaanhan nyt oikeassa työssä!

Tunnin toisensa jälkeen jatkuu puinti. Silloin tällöin vain levähdetään. Ja Annun varsta heiluu jo niinkuin muidenkin.

— Mutta sinähän näyt jo osaavan konstin. Sinähän puit kuin oikea riihimies ainakin, vanha-Heikki vakuuttelee, kun työ seisahtaa.

— Minä osaan jo! riemuitsee Annu mielessään. — Minä osaan tehdä oikeata työtä! — Nyt näkee isäkin, että tyttökin pystyy johonkin! Ja jaksaa!

Siinä levätessä tuntuu Annusta kyllä siltä kuin käsivarsia kivistäisi ja selkäänkin vähän koskee. — Mutta sitä ei saa näyttää noille muille. Nauraisivat vielä nuo vieraatkin. Salavihkaa vain pitää vilkaista kotiin, tulisivatko jo syömään käskemään Ja kun puiminen jatkuu, on Annu taas muiden rinnalla.

Vihdoinkin tulee isä! — Uudella innolla heiluu silloin Annun varsta.

Ovella katselee isä väen töitä ja kun kluvut pysähtyvät, antaa uusia määräaksiä.

— Mutta eikö isä nähnyt minua ja minun varstaani? Kun ei ollenkaan katsokaan tänne! Annu menee isän luo sanomaan: — Isä, minäkin olen täällä. Olen painanut koko ajan niinkuin muutkin.

— Niinkuin morsian riihellä, sanoo isä yliolkaisesti.

— Morsian riihellä, mitä isä sillä tarkoittaa? kyselee Annu itseltään. — Mitä morsian riihellä tekee? — Isän ääni sanoo,

(Jatkuu siv. 236.)

Ajatuksia kuvaamataiteittemme pulasta.

On aina sangen vaarallista puhua kriisistä, sillä useimmiten se tapahtuu repivässä äänensävyssä. Nykyaikana on helppo repiä, mutta vaikeampaa on rakentaa tilalle uutta. Mielestäni eräänä syynä kuvaamataiteittemme pulan vaikeuteen, on se, että taiteilijat liian paljon valittavat, liian paljon moittivat yleisöä. Moittimalla sammutetaan, ei innosteta. Mutta yleisöä on kasvatettava, on innostettava, herätettävä, heidät on opetettava ymmärtämään taidetta.

»Ihmisillä on liian paljon huolia nykyaikana, kaikki muu aika, mikä niiltä liikenee suuntautuu muualle», sanoo objektiivisesti tait. Erkki Kulovesi. Tässä piilee eräs kriisin pohjasyistä. Yleisö ei ymmärrä taidetta, mutta yleisöä ei kuitenkaan saa moittia, sillä syy on siinä, ettei yleisöä ole opetettu tuntemaan taiteen lakeja. Nykyään saattaa usein käydä niin, että yleisö tarkastelee tauluista jotakin yksityistä puuta tai pensasta ja vertaa sitä luonnosta omin silmin saamaansa kuvaan. Modernia taidetta sen on hyvin vaikea käsittää. Todella surullisena ilmiönä voin mainita erään kuvaavan esimerkin. Eräs nuori aloitteleva taiteilija oli asettanut erääseen taidekauppaan taulun myytäväksi. Sille ei ilmaantunut ostajaa. Tuodessaan seuraavan taulun liikkeeseen, sanoi taidekaupan johtaja, joka itse harrastaa taidetta ja rakastaa sitä lämpimästi: »Maalatkaa tästälähtien vain aurinkoisia aiheita, sillä pilvisenä päivänä maalattu taulu menee harvemmin kaupaksi».

»Taidetrokarit», kuten taiteilijamme joskus kutsuvat kaikenlaisia kulkumaalareita ovat tajunneet tämän seikan maalatessaan äitelin värein tehtyjä tauluja hyvin halvasta hinnasta. Nämä diletantit ovat todellisia taiteen vihollisia. On kasvatusjärjestelmän tuloksena kukkaansa puhjenneen nykyajan nousukashengen mukaista, että herra ostaa rouvalleen mieluummin tuhannen markan arvoisen turkin kuin samanhintaisen maalauksen ja koristaa samalla ylellisen pohattakotinsa sadan markan arvoisella kopiolla, joka on tehty käyttäen aiheena »Wrightin metsoja». Haastatellessani kerran erästä taiteilijaa Tampereella, kertoi tämä ilahduttavana seikkana sikäläisistä taideharrastuksista, että vaatimattomissakin oloissa elävä virkamies tai työläinen uhraa sentään jonkun summan vuodessa todella hyvään taiteeseen. Jos hän ei sattuisi olemaan niin varoissa, että hän heti kykenisi ostamaan taulun, säästää hän kuukausittain jonkunverran rahaa taidetta varten. Tällätävoin tuetaan taiteilijoita kaikkein parhaiten. Nykyisin taiteilijat ovat melkein kokonaan riippuvaisia valtion apurahoista tai sitten he elättävät itseään piirustuksenopettajina, reklaamipiirustajina, jopa suorastaan «valokuvasuurentajina».

Tässäkin lehdessä on puhuttu siitä, miten helsinkiläiset taiteilijat joutuvat olemaan etuoikeutetussa asemassa. Maaseuseudulla saattaa jokin todella luova kyky pysyä kokonaan piilossa. Gabriel Engberg kertoi, että nykyaikainen sanomalehti mainitsee mieluummin urheilutapauksesta, kuin jostakin todella luovasta työstä. Jostakin Rovaniemellä 60 metrin keihästulokseen päässeestä urheilijasta saatetaan julkaista huomattava uutinen, mutta taiteilijan saavutuksesta julkaistaan vain petiittijuttu. Sanomalehtemme tarvitsisivat välttämättä omat taideosastonsa, joilla olisi omat toimittajansa. Tässä suhteessahan kirjallis-taiteellinen aikakauslehti tekee voitavansa. Kustannusosakeyhtiömme osaavat mainostaa kirjailijoita, elokuvayhtiömme elokuvia, mutta taiteilijaa mainostaa vain se arvostelija, joka on saanut toimekseen muutamin sanoin mainita hänen työstään. Useinkin tällainen taidearvostelu kiinnostaa vain asiantuntijoita. Taiteilija kaipaa kipeästi mainostusta. Olisi toivottavaa, että taiteilijammekin järjestäisivät sellaisia tilaisuuksia kuin kirjailijat, pitämällä taiteellisia »teeiltoja».

Aikamme koneellistunut elämä on johtanut siihen, että suuretkin taidetapaukset sivuutetaan melko kylmästi. Ennen niistä keskusteltiin, ne synnyttivät väittelyä, mikä on aina terveellistä. Taidenäyttelyissä käyvät vain muutamat. Taidehallissa on näyttelyitä, joissa ei yksikään ainoa taulu löydä ostajaansa.

Harvalla taiteilijalla on nykyään varaa matkustaa ulkomaille. Taidehalli järjestää kuitenkin vuosittain eräitä ulkomaisen taiteen suurnäyttelyitä, jotka ovat samalla taiteilijoillemme eräänlaisia opintotilaisuuksia, koska heillä ei ole varaa matkustaa mannermaiden taidekeskuksiin. Ne stipendit, jotka taideyhdistykset, Kordelinin-rahasto tai valtio myöntävät ovat niin vähäisiä, että perinpohjaisempi opiskelu on aivan mahdoton.

Ihmiset pitävät taidetta ylellisyytenä, jota heillä ei ole varaa hankkia. Ostamalla vähemmän huonekaluja ja sisustamalla kotinsa arvokkailla tauluilla päädytään monesti parempiin tuloksiin. Oletteko nähneet koteja, joiden arvaamattoman autioita seinäpintoja peittaa kaappi? Jos luulette, että sellainen on tarpeellinen, eredytte: Nykyaikaiseen kotiin eivät sovi vanhoja koriste-lautasia sisältävät astiakaapit Ensinnäkin ne rumentavat usein kotia ja toiseksi ne ovat kalliita. Mainittakoon tässä yhteydessä toinen seikka Eräät ihmiset, jotka ovat saaneet »funkis-kärpäsen», väittävät, että maalaus rumentaa rapattua seinäpintaa. Maalaus päinvastoin antaa lämpöä steriilille tällätavoin usein vaikuttavaan kotiin. Ihmisillä on myöskin omituinen taipumus harrastaa kaikenlaisia valokuvia ja tavallisesti pianonkansi saa toimia näyttely-alana. Valokuvat kuuluvat valokuva-albumiin, eikä kodin seinille. Pieni, onnistunut maljakko luo paljon enemmän tyyliä, jos se on sopivasti sijoitettu esim. pöydälle.

On surkeaa, jos taiteilijamme ovat pakotetut turvautumaan huutokauppakamariin saadakseen taulunsa edes polkuhinnasta myydyksi. On kuitenkin mainittava, että taiteilijamme mieluummin kärsivät nälkää kuin myyvät taulunsa liian alhaisesta hinnasta. Ja siihen on pyrittäväkin, että pula-ajasta huolimatta maalauksien hintain on pysyttävä melko korkeina, sillä vain siten niiden taiteellinen arvo pysyy koskemattomana.

Pula-aika on johtanut siihen, että nykyään Ateneumista valmistuu melko paljon akateemisen arvon saaneita taiteilijoita. Tämä on sikäli hyvä, että siten he voivat helpommin päästä käytännölliseen elämään käsiksi, joka nykyään on luovalle taiteilijalle suorastaan välttämätöntä.

Edellä on viitattu muutamiin käytännöllisiin esimerkkeihin taiteen taloudellisesta pulasta. Mutta taiteemme kärsii myöskin henkistä pulaa. Maailmansota vaikutti taiteeseen pirstovasti. Syntyi suuri määrä kaikenlaatuisia »ismejä». Reaktion tapahduttua taide alkoi jälleen seurata persoonallisia uria, mutta vieläkin voidaan suomalaisen taiteen sanoa olevan hapuilua. Samoinkuin teatterikriisi on synnyttänyt joukon operetteja tuudittamaan yleisöä, samoin on maalaus- ja kuvaamataidekin luonut eräänlaista taiteen kasvannaisia. Ainakin Gallen Kallela tajusi tämän ristiessään erään parodian futuristisesta tyylistä nimellä »Piika eli härkä eli idioottimaaluksen triumphi» Arvostelematta ollenkaan mitä hyötyä taiteen »ismeistä» on ollut, yhden seikan kuitenkin voi mainita ja se on: taide etsi itselleen yksinkertaisempia muotoja impressionismin värikoreuden jälkeen ja päätyi tyyliltään mahdollisimman steriiliin, viivakauniiseen funktionalismiin, joka otti käytännön perinpoh-

(Jatkuu siv. 236.)

KUOLAIMET POIS!

Nuoren polven runoilijat tietävät, miten vaikeata useimmiten suorastaan mahdotonta, on nykyjään, saada runokokoelmille kustantajaa, olkoonkin, että tarjottava teos tunnustetaan julkaisun ansainneeksi. Näyttää siltä että, kustantajat eivät ajattele velvollisuuttaan, eivät vastuutaan, vaan selittävät puolestaan vastahakoisuuttaan varsin käsitettävästi: ei kannata. Heidän liikekäsityksensä mukaan menestyy liike vain silloin, kun sitä johdetaan demokratian, kansan tahdon mukaan. Ja onhan tosi, että niin kauan kuin kustannustoiminta on yksityisten käsissä, vailla valtion johtavaa valvontaa, ei voida yksityistä vain liikeyritykseksi perustettua kustantamoa velvoittaa esiintymään minään hyväntekeväisyyslaitoksena. Vaikka silloin tällöin kuuleekin surulla jonkun ansiokkaankin runokokoelman jääneen käsikirjoituksena tomuttumaan, täytyy totuudeksi myöntää, että ellei kustantaja aio täyttää varastojaan runoteoksilla, on niitten painos menekin puutteessa supistettava muutamiin satoihin; Otava voinee kertoa esikoisrunokokoelmasta, jonka *myytyjen* kappaleitten kokonaismäärä supistui kymmeniin! Näinollen onkin luonnollista, että runokokoelmien — tarkoitamme »tuntemattomia tekijöitä» — kustantaminen ei ole mikään ensiluokkainen liikeyritys; menothan ovat suuret: tekijäpalkkio, mainos, kirjakauppiaitten 40% j.n.e. Tosin on nuorten joukossa joku »vetävämpikin» nimi, esim. Asunta ja Vuorela, mutta heidänkään lohdullisempi osansa ei asiaa sanottavasti muuta. Ja näin saavat nuoren lyriikkamme edustajat etsiä tuotteilleen »painomusteen pyhitystä» sanoma- ja aikakauslehdissä, tilapäisjulkaisuissa j.n.e., elleivät ole sattuneet — sellaista on meilläkin tapahtunut — syntymään onnellisempien tähtien alla, jolloin kokoelma saattaa lähteä maailmalle varustettuna paljon (ja etupäässä pahaa) puhuvalla merkinnällä »omalla kustannuksella».

Epäkohta on aina silloin, tällöin otettu puntaroitavaksi, mutta kannunvalantaa kauemmaksi ei siinä ole päästy. Se on yhdistetty m.m. prosaistiemme valistukseen, että pula-ajan teurastettua eräitä kotimaista kaunokirjallisuutta ja runoutta julkaisseita lehtiä on novellien, varsinkin pitempien, julkisuuteen saattaminen hyvin vaikeata. Tilannetta on lisäksi vaikeuttanut sekin seikka, että sellaiset vakavaraiset ja huomattavat lehdet kuin Uusi Suomi ja Helsingin Sanomat, joiden sunnuntailiitteisiin aina ennen sentään jotain »upposi», ovat näyttäneet arvonsa alkamalla täyttää sivujaan ulkomaisella copyright-rihkamalla. Ja lopuksi ei kirjallisuutemme ajajien Nestor, huomattavia apurahoja nauttiva »Valvoja-Aika», kriitikon toimittamana ole katsonut voivansa palata perustamisaikojensa traditioihin avaamalla palstojaan nousevalle suomalaiselle lyriikalle ja proosalle. Haikein mielin ajatellaan oloja naapurimaissa; yksin virolaisilla on erikoisjulkaisussaan »Looming» mitä parhain äänitorvi, joka — kaiken lisäksi — maksaa meikäläisiin oloihin verrattuna suorastaan ruhtinaallisia kirjoituspalkkioita.

Novellistien asema on sittenkin parempi kuin runoilijoitten, jotka useimmiten saavat kylmästi »pitää suunsa kiinni». Tämän kategorisen määräyksen antavat heille »runouden ostajat», s.o. herrat toimittajat, voimatta kuitenkaan todistaa, että suomalainen lukijakunta olisi kylmä runoudelle. Asia on pikemmin päinvastoin, kuten alempana selvinnee.

Syyksi siihen, ettei nuorempi runous (kokoelmina) tee meillä kauppaansa mainitaan kirjoittajien tuntemattomuus. Tämän kirjoituksen tarkoituksena on kiinnittää huomiota erääseen propagandakeinoon maintun epäkohdan poistamiseksi; sen ollessa mahdollista kohoaisi luonnollisesti nuorten runoilijain teosten menekki ja heidän taloudellinen asemansa paranisi vastaavasti. Ja edes siihenhän täytyy pyrkiä kulttuurivaltiossa ja Europassa, kun siihen on päästy yksin Venäjällä nykyisenkin komennon aikana.

Että meikäläinen väestö todella harrastaa runoutta, todistavat ne lukemattomat juhla-, iltama- y.m. tilaisuudet, joissa vuosittain esitetään yhtä lekemattomia lausuntanumeroita. Mutta lukuunottamatta varsinaisia taidelausujiemme, joitten ohjelmistoon nuorempi runous jo kuuluu, esityksiä, ei näissä tilaisuuksissa anneta nuorelle runoudelle suunvuoroa; kuin armosta pääsee joskus joku balladilaulaja heistä esille. Emme mitenkään tahdo väheksyä vanhemman polven runoilijoita, mutta nuorempienkin taiteellinen taso antaa heille jo elämänoikeuden ja heillekin täytyy myöntää vuoro astua esiin — jo ennen kuolemaansa. (Kailas!) Emme uskoisi yleisönkään vaihtelua paheksuvan; ovathan yleisimmin lausutut runot miltei aina samat. Runeberg ja osin Kramsu osataan jo ulkoa; miten lie — käsi sydämelle — Wildenbruchin »Noidan laulun» ja »syvästi traagillisen» — »Ferenc Renyin» . . .

Missä ovat syyt, että uudempi runous ei ole päässyt vielä sille kuuluvalla arvovallallaan puhumaan aikamme ihmisille? Eikö yhtenä syynä ole mainittava osaltaan kustantajien, kriitikkojen, yliopiston ja seminaarien opettajien ja heidän vaikutuksestaan samaa totuttua läksyä opettavien oppi- ja kansakoulujen opettajien liiallinen vanhan runouden ihannointi ja uuden unohtaminen? Ollenkaan esim. Runebergin ja Topeliuksen arvoa väheksymättä voitanee kysyä eikö nykyhetken ilmapiiri ,nuorison ihanteet, vapautuneiden tapojen seurauksena kokonaan uusi tuntemis- ja näkemistapa — eikö tämä kaikki löydä ilmaisumuotonsa vain uudesta runoudesta?

Tämä »runouden sosialisoiminen» voitaisiin parhaiten suorittaa juuri lausuntanumeroiden avulla. Huvi- ja ohjelmatoimikuntien — itse lausujista puhumattakaan — tulee oppia käsittämään miten velvoittavaa kulttuuritehtävää he hoitelevat. Heidän avullaan löytää nuori taiderunous tiensä suuren yleisön keskuuteen. On muistettava, että vähäpätöiseltäkin näyttävässä tilaisuudessa voidaan tehdä palveluksia Suomen runoudelle laskemalla sitä perustaa, jota avokatseinen ja eteenpäinpyrkivä nuori runoilija-

NAAPURIT.

Kun luontosi on lamassa,
sa huomaat: siinä samassa
sua lisää tukistamassa
on naapuristos oiva.
Se matkii västäräkkiä,
mut ajan tullen äkkiä
kuin korppi kalasäkkiä
se sua on rusikoiva.

Saat potkua ja pistoa,
— ne kohtaa takalistoa —,
ja oivaa naapuristoa
ei suinkaan suru paina.
Se lukee sulle lakia:
Kas, menestykses takia
on potku manna makia
ja lyönti Herran laina.

Mut auta Neitsyt Maaria,
jos otat tuosta vaaria.
Taas seuraa uusi aaria:
Se aikoo eelle meistä!
Sun kanssas paistaa särkeä
taas tuomaristo tärkeä,
on piiskaa, piikin kärkeä,
on patukkaa ja peistä.

Käyt jälleen syntipukista;
ei auta vastaan mukista.
Siks' löyhä luontos kukista
ja selkäpuoles säästä.
Sa seuraa nöyrää krapua.
Se eteenpäin ei kapua,
ja taapäin ilman apua
voi joka sorkka päästä.

Heikki Asunta.

polvemme niin kipeästi kaipaa. IKL:n piirissä on tässä suhteessa ollut havaittavissa oikeaa pyrkimystä, mutta ei läheskään niin suuressa laajuudessa kuin pitäisi.

Kun IKL tahtoo luoda uuden, nuoren Suomen, kuuluu sen ohjelmaan myöskin nuoren kulttuurin vartiointi ja auttaminen. IKL:n piirin, ollakseen todella kansakunnan elämää luova ja herättävä uudistusliike, on koko voimallaan asettauduttava myöskin terveitten taidevirtausten taa, ja yhä kasvavassa määrässä osoitettava kulttuuriharrastustaan. Vain siten voidaan tähän liikkeeseen liittää ja sitoa ne taiteilijat ja taiteenharrastajat — koko se sivistyneistön osa, jolle käsite isänmaa ei ole vieras, vaan rakas.

Erkki Ilmari.

Pohjatuulen suhde teosofiaan.

Koska Pohjatuulen toimitukselta on tiedusteltu, tarkoittaako v.ime numerossa julkaistu kirjoitus »Pekka Ervast kansallisena herättäjänä» eräänlaista suuntautumista teosoofista maailmankatsomusta kohti, haluamme ilmoittaa, että Pohjatuulen kanta teosofiaan nähden on kriitillisesti tutkiva, kokonaisuutena ottaen täysin kielteinen, mikä käy selvästi ilmi jokaisesta Pohjatuulen ohjelmakirjoituksesta. Se, että lehdessä annettiin tila erään Pohjatuulen avustajan laatimalle kirjoitukselle, johtui osaksi siitä, että siten jouduttiin selostamaan erään suomalaisena kirjailijana esiintyneen henkilön tuotantoa, osaksi siitä, että tiesimme kyseessäolevan henkilön joutuneen aikoinaan eroamaan Teosoofisesta Seurasta juuri oikeisto-kansallisen suuntansa tähden.

Haluamme vielä mainita, että jos joku taiteilija on teosoofi, ei se estä meitä antamasta hänelle arvoa taiteilijana, mikäli hänen työnsä on kansallista. Muuten olisi meidän hyljättävä Leinot, Kailaat, Onervat ja lukemattomat muut.

E. M.

Miksi ei isä edes tällä . . .

(Jatkoa siv. 223.)

että se on pahaa, — ja vedet herahtavat Annun silmiin. — Aina vain isä minun töitäni halveksii, vaikka — — Hänen täytyy painua pimeään nurkkaan, etteivät muut näkisi, kun kyyneleet puhkeavat valumaan valtoimenaan.

Kun väki valmistautuu lähtemään syömään, yhä vieläkin Annu seisoo syrjässä. Aivan tekisi mieli huutaa ääneen. — Että isä saattaakin sanoa niin pahasti . . . vaikka minä olen tehnyt työtä niinkuin muutkin — isotkin ihmiset ja isä . . .

Annu, joka aina ensimäisenä on väen edellä juosta lipittämässä, astuskelee nyt joukon jälessä kotiin yhä nieleskellen, kun itku väkistenkin tahtoo tulla. Ja kun äiti väen sisään tultua huutelee tyttöstäänkin syömään, purskahtaa äänekäs itku ja Annu juoksee nopeasti — lammaskarsinaan piiloon.

Siellä oman orvon nimikkonsa kaulaa puristaen Annu katkeran surunsa ilmoille purkaa, yhä uudelleen ja uudelleen kysyen: — Miksi . . miksi ei koskaan . . miksi ei isä edes tällä kertaa voinut myöntää . . että olin tehnyt jotain . . . Mutta ah, silloin, silloin hänen silmänsä repeävät suuremmiksi, hän tajuaa salamanväläyksellä, että isä vihaa häntä äidin tähden. Hän on kuullut kerran, että hänen pitäisi olla poika . . . Annu purskahtaa rajuun itkuun, itkee siksi, kunnes äiti löytää hänet, tarttuu lujasti käteen samalla puhuen lohduttavasti.

Hilja Laaksonen.

Ajatuksia kuvaamataiteitt. . .

(Jatkoa siv. 234.)

jin palvelukseensa. Uusi arkkitehtuuri synnytti myös uuden kuvanveistotaiteen ja tämä Le Corbusierin ja Archipenkon merkeissä liikkuva taide on varsin sopusointuista.

Taiteen on löydettävä itselleen oikea tiensä huolimata kriiseistä. Mitkään pula-ajat eivät voi taidetta tappaa, sillä taiteellisuus lepää meissä itsekussakin. Taide kuuluu elämään, on ihmisen kauneudenjanon jaloin ilmenemismuoto. Meissä on saatava aikaan todellinen taiteen herätys, jotta oppisimme ymmärtämään niitä arvoja, joita luodaan tälläkin hetkellä maassamme ja voisimme estää niitä valumasta hiekkaan. — Se työ, mitä Pohjatuuli on aloittanut sinimustien värin alla on ollut syventävää herätystyötä.

Olavi Bondsdorff.

Helsinki 1934. K. F. Puromiehen Kirjapaino O.-Y.

Urheilukärpäsen pistoksia heinäkuun helteessä.

Tervehdys oikeata kättä nostamalla — nykyisin tunnetulla nimellään fascistitervehdys — on paitsi vanha roomalainen kunnianarvoisa tervehtimistapa myöskin vanha olympialainen tervehdys. Monesti näkee täällä hidasverisessä Pohjolassakin juoksijan kohottavan juoksunsa päätyttyä käsivarttaan innokkaasti applodeeraavalle yleisömerelle, vilkkaasti reagoivista etelämaisista luonteista puhumattakaan. Ja se näyttää varsin hauskalta silloin kuin se tapahtuu asiallisessa molemminpuolisessa yhteisymmärryksessä eikä mene liiallisuuksiin. Ja kukaan ei silloin myöskään ajattele politiikkaa.

*

Turha oli näinollen — ja jopa suorastaan naurettavaakin — ruotsalaisten mennä liberalistisessa kiihkossaan tukistamaan omia jalkapalloilijoitaan, jotka tulivat maailmanmestaruuskilpailuissa Italiassa äskettäin langenneeksi tähän samaiseen »fascistiseen syntiin». Pojat eivät otteluhurmiossaan tulleet ajatelleeksi, että siellä kotona kammotaan »ulkolaisia malleja ja esikuvia» silloin kuin ne ovat Mussolinin tai Hitlerin hyväksymiä ja että siitäkin asiasta nyt maalattaisiin pöpö seinään, kun he viattomasti kohottavat kentällä kättään yleisölle — maassa maan tavalla. Ja niin syntyi tragikoomillinen konflikti, joka päättyi siihen, että pojat pyysivät julkisesti anteeksi Mamma Svealta rikkomustaan, selitellen kuitenkin aitoruotsalaiseen tapaan, ettei se heidän kädennostonsa ollut fascistitervehdys, koska heillä oli kämmen käännettynä niin-ja-niin-päin, kun taas Mussolinilla on se noin-ja-noinpäin. Hymyilikö kukaan?

*

Meitä hymyilyttää asia erikoisesti senvuoksi, että muistamme hyvin ruotsalaisten lemmikki-pojan Nisse Eklöfin Tukholman maaottelusta 1927, jolloin hän oli kunniansa kukkuloilla (toisin sanoen, jolloin m.m. Nurmi kieltäytyi juoksemasta häntä vastaan hänen epäurheilijamaisen käyttäytymisensä takia). Niin, silloin Tukholmassa läpytti yleisö luonnollisesti käsiään raivoisasti heti, kun, Nisse ilmestyi kentälle, vieläpä yltyi läpyttämään yhä enemmän kun Nisse ojenteli lehtereille kättään. Taisi onnensa kyllyydessä ojentaa lopuksi molemmatkin kätensä. — Mutta silloin ei vielä tunnettu Hitleriä!

*

Urheilijoillemme on hiljattain ilmestynyt Gummeruksen kustannuksella hyvin hyödyllinen ja tervetullut kirjanen nimeltä »Viimeinen voitelu». Siinä esittää eräs meidän kaikkein asiallisimmista ja tunnontarkimmista urheilukynäilijöistämme, toimittaja Sulo Kolkka, haastattelujensa kautta hankkimiaan tietoja eräiden suomalaisten suururheilijoiden keskittäytymisestä tärkeisiin kilpailuihin ja tekee sen aito »simeonimaiseen» tyyliinsä selvästi, vakuuttavasti ja kuin naulankantaan iskien.

Kuten kone tarvitsee viimeisen voitelun käydäkseen kelvollisesti, on ihminenkin sisimmältään rasvauksen tarpeessa johonkin tärkeään tehtävään ryhtyessään, sanoo Kolkka. Se on koettu jo koulunpenkillä kokeissa ja kun ylioppilaskirjoituksissa on tullut reppuja, on siirtyminen harjoituksista ratkaisevaan tehtävään tapahtunut töksähtäen, ilman viimeistä voitelua. Ja tällaisia töksähtelyjä tahtoo itsekullekin tulla uran alussa elämän eri aloilla. Ensimmäistä puhetta pidettäessä tahtovat sanat takertua kielenkantaan j.n.e. Vaikka urheilukin on pohjimmaltaan vain leikkiä, joutuu urheilija kilpailuissaan ja julkisissa esiintymisissään myös samantapaisiin tilanteisiin ja tämän tosiseikan varalle on Kolkka kertomuksiinsa koonnut keskusteluistaan urheilijain kanssa vaikutelmia, joita hän ei sano tarkoittavansa ojennusnuoriksi eikä valmennusohjeiksi, vaan ainoastaan jutelmiksi siitä, mitä nämä »tähdet» ovat sisimmässään tunteneet tehtäviensä edessä ja miten he ovat sitten niistä suoriutuneet.

Mutta ohjeiksihan ne sittenkin pakosta muodostuvat, sillä mitä suuret edellä sitä pienet perässä. Eivätkä nuo ohjeet suinkaan olekaan joutavanpäiväisiä uteliaalle sanomalehtineekerille huolimattomasti singottuja sanoja jostain »häntäkärpäsestä» irtipäästäkseen, vaan peräti »syntyjä syviä», vakavien miesten asiallista itsetilitystä esimerkeiksi nuoremmille ja koko maan urheilumaineen turvaamiseksi valmennusvahingoilta sielullisen ja ruumiillisen keskittymisen kulminatiokohdassa, siirryttäessä tärkeän kilpailun ovella ruumiin harjoituksesta räjähdyspisteeseen, kuntonsa ja hermovoimansa hallitaen. Urheilu ja kuntoutuminen urheilutehtäviin on nyt suuren keksijän, Nurmen, alkamana ja ansiosta kehittynyt tieteeksi ja pulppuavaksi tutkimuslähteeksi, jonka pohjalta jokainen nuori urheilija ammentaa itselleen kuhunkin tilanteeseen sopivan menetelmän. Ja silloin on hyvä pitää vertailukohtina mielessään, mitä vastaavissa kohdissa taipaleensa varrella ovat ajatelleet ja miten menetelleet suuret esikuvat sellaiset kuin Koponen, Koutonen, Savolainen, Ebb, Lehtinen, Kolehmainen, Nurmi, Thunberg, Saarinen, Reinikka, Peräsalo, Kotkas, Kokkinen, Bärlund, Mikkeli ja Strandvall. Ja tässä mielessä on Kolkan kirjanen erinomaisen hedelmällinen.

Mennäksemme pikkumaisuuksiin tekee mielemme kuitenkin huomauttaa, että kirja olisi parilla lisäpiirteellä (Järviset, Hellberg, Reingoldt, Grahn, Oksa, Grönlund!) voitu saada antamaan pyöristetyn yleiskuvan koko Suomen tämän hetken edustavimmasta urheiluelämästä. Ja silloin olisi sietänyt saada ainakin kuvansa joukkoon myöskin vakuuttava olympialaisvoittaja ja Nurmen manttelin riisuja pitkillä matkoilla Volmari Iso-Hollo, jonka viimeaikaisissa vaiheissa saattaa olla nuorille juoksijoillemme opetusta enemmän kuin syrjästä katsoen näyttää. Mutta näin tyhjentävää läpileikkaustahan ei Kolkka ole pyrkinytkään tekemään, eikä siitä siis sen enempää. — Huomauttaisimme tekijälle lopuksi sanasta »otteluhumoori», jota hän käyttää tarkoittaessaan ilmeisesti ottelutuulta l. -alttiutta. Jos siinä kohden nyt välttämättä on käytettävä lainasanaa, niin lienee varminta puhua otteluhumööristä, sillä muuten saattaa asia todellakin saada humoristisen käänteen vastoin tekijän tarkoitusta.

*

Edellämainitun urheilun tieteeksi-muuttumisen tiliin voitaneen merkitä esim. nyt se suuri »onni onnettomuudessa», ettei Nurmenkaan menetys kansainvälisessä mielessä ole koitunut edustusurheilullemme korvaamattomaksi vahingoksi. Juoksijamateriaalia on Suomessa yllinkyllin joka kylässä ja kun nyt on kehitetty täällä kansantajuisia yleispäteviä kuntoutumismenetelmiä, on oikeastaan kysymys vain »kerän pään» löytämisestä. Sisua sitten on kyllä riittämiin viemään tuo rääkki kunnialla loppuun. Ja näin putkahtelee meillä tuontuostakin pintaan valmiita maailman valiojuoksijoita, sananmukaisesti kuin sieniä sateen jälkeen. Niinkuin tänäkin suvena peräti parivaljakkoina.

*

Parivaljakko Askola—Höckert oli todellakin ilahduttavimpia ilmiöitä maaottelussa Norja—Suomi Viipurissa 30. 6.—1. 7. Juostappa nyt ensikertalaisina maan edustustehtävässä heti vuoden parhaat ajat koko maailmassa — ja toinen miehistä vasta ensi kertaa mukana huomattavammassa kilpailussa — se on tasoa! Höckert vakiinnutti sitten mainettaan hiukan myöhemmin voittamalla Helsingissä itsensä Lauri Lehtisen 2000 m:llä. Kunhan nyt ei vain menisi tuolle nuorelle, hiukan kerskailunhaluiselle (!) helsinkiläisylioppilaalle päähän nämä saavutukset. Toivotaan parasta. Ruotsalaisen keihäänheittäjä-Lundquistin kohtalo on tässä suhteessa läheinen varoittava esimerkki. —

Akateeminen urheilumme alkaa muuten saada jo amerikkalaismallisia huipputekijöitä. Höckert ja Kuntsi edustavat sellaista meidän urheiluoloissamme harvinaista hyvinvoipaa herrasluokkaa, jota ei ainakaan ammattilaisseireeneillä horjuteta. Höckert on vielä suurempi rariteetti ollessaan ensimmäinen suomalainen akateeminen suur-kestävyysjuoksija.

*

Onpa saatu Suomessa tänä vuonna herkutella maaotteluvoitoilla kerrakseen. Kaikki ne on voitettu vastaansanomattomasti tähän mennessä. Talvella ensiksi paini, nyrkkeily ja jääpallo Ruotsia vastaan, sitten heimopainit mahdollisimman ylivoimaisesti, jalkapallossa tasapeli Hollannin kanssa ja voitto Tanskasta sekä yleisurheilussa yhtä komea voitto kuin viime vuonna Oslon Bisletillä. Onpa jo melkein varaakin hävitä Ruotsille ja Norjalle jalkapallossa ja Saksalle yleisurheilussa (!) — niinkuin pelkäämme käyvän —, vaikka tiukalle sitä aiotaan ottaa. — Sensijaan on epäonnistuttu Euroopan- ja maailmanmestaruuskilpailuissa — paitsi nyrkkeilyssä, jossa tuli 100-prosenttinen voitto. Mutta painissa ja voimistelussa. Liekö tuo sitten enne Torinon suurkisojen varalle. Ne kisathan ovat myös Euroopanmestaruuskisat.

Kesän ohjelmassa on lähin suurrynnistys nyt yleisurheilumestaruuskilpailut Tampereella t.k. 28—29 p:nä, jolloin m.m. valitaan lopullisesti edustusjoukkueemme yleisurheilumaaotteluun Viroa vastaan Tallinnassa elokuun 18—19 päivinä ja sitten Torinoon. — Eiköpähän tavattane Tampereella arv. lukijankin kanssa!

Esko.

Rangasniemi. Hokka.

H: ki
Kruununvuorenk 9 C
Prof. Otto Manninen

Pohjatuulen ohjelma

Me tahdomme kirjallisuuden alalla toimia isänmaamme hyväksi päämääränämme yhtenäinen, voimakas kansakunta. Näkemyksemme Suomen kansan suuresta tulevaisuudesta antaa työllemme innoituksen.

Me käsitämme, että hengen valta on aineen valtaa korkeampi. Vain etulaskelmien yläpuolelle kohoava hengen pyhä uskollisuus kutsumustaan kohtaan tekee herättävän kulttuurityön mahdolliseksi.

Me lähdemme tutkimaan kaikkinaisia elämänilmiöitä sisältäpäin löytääksemme tien niiden alituiseen muuttumiseen vaikuttaviin syihin.

Me taistelemme aktiivisesti myönteisen maailmankatsomuksen puolesta. Me emme tunnusta kielteisyyttä, sillä vain rehellinen, rohkea ponnistaminen poistaa toivottoman alistuvaisuuden ja takaa koko kansan nousun.

Me tunnemme elämän kivikovan todellisuuden, mutta tajuamme, ettei kärsimyksiä vähennetä pakenemalla, vaan voittamalla. Siksi tahdomme herättää ihmisen vaisto-olotilasta henkiseen tietoisuuteen, sillä valveutuminen on kulkua todelliseen vapauteen.

Me tahdomme taistella kestävien, siveellisten arvojen luomiseksi. Siksi vaadimme kunnioitusta kotia, isänmaata ja uskontoa kohtaan, koska meillä on elävä käsitys niiden merkityksestä ihmisen korkeampaan nousuun.

Me vaadimme kirjallisuudelta elämäntunnon, ei ulkonaisten muotojen ilmentämistä. Siksi taistelemme kansallisesta maaperästä kohoavan elävän taiteen puolesta.

Me sovellutamme kansainvälisistä saavutuksista tulevan hyvän omaan maaperäämme, mutta taistelemme järkähtämättä kansamme vapauttamiseksi väärästä alemmuuden tunnosta, voidaksemme antaa omintakeisen kulttuuripanoksen kansallemme ja koko maailmalle.

Me tunnemme, että elämä on persoonallisuuksien valtaa. Tuntien työmme vastuun, vaadimme oikeutta raivata itse oman tiemme ulkonaisen pakon kehitystämme tukahduttamatta.

Meitä kannustaa voimakas toveruustahto valloittaa sydämet puolellemme. Siksi lähdemme suomalaisina Suomen kansan keskuuteen tunnustaen vain yksilöllisen ihmisarvon sanelemat oikeudet. Me tahdomme luoda uuden, rohkean elämäntunteen ja maailmankäsityksen.

Hinta 5 mk.

HELSINKI 1934 . K. F. PUROMIEHEN KIRJAPAINO O.-Y.